

Година XXIV. Број 591
Субота, 27. април 1968.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ
ГОРДОН

ГЕНЕРАЛ ДАМОНТ... ДОКТОР ЗАРКОВ...

КРЕНУЛИ СМО ЧИМ, СМО ЧУЛИ!

КАКО СУ, ДОКТОРЕ?

БИЛА ЈЕ ГАДНА НЕСРЕКА! СРЕКОМ ДЕВООКА ЈЕ ЗАДОВИЛА ДАМО ЛАКШИ ПОТРЕС МОЗГА!

ФЛАШ ЈЕ ФИЗИЧКИ ОДЛИЧНО... ДАМО СЛОМЉЕНА РУКА... АЛ ЊЕГОВО ПСИХИЧКО СТАЊЕ МЕ ЗАБРИЊАВА!

ФЛАШ НИЈЕ БИО ТЕШКО РАЊЕН... ИПАК НАЦИЈИНО САМ МУ ЕНЦЕ - ФЛОГРАМ...

МОЗАК НИЈЕ ОШТЕЊЕН, ЗАР НЕ?

НИЈЕ У СУДАРУ, АЛИ ФЛАШ ЈЕ У НЕКОМ СЛУЧАЈНОМ СТАЊУ НАПЕТОСТИ... ОН ЈЕ ПРВИ ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ЛЕТЕО БРЖЕ ОД СВЕТЛОСТИ!

МОЖДА СУ ТО ПОСЛЕДИЦЕ ТОГ НАПОРА!

ЈА ИМАМ ФЛАШОВ МЕДИЦИНСКИ ДОСИЈЕ! ИЗВАНРЕДНО ЗАДРАВЉЕ... А САД, ТА НАПЕТОСТ И ОЦАЈАЊЕ... ТО СЕ НЕ СЛАЖЕ!

ИМАО ЈЕ ТЕШКУ ЛИЧНУ ДРАМУ, ДОКТОРЕ!

РАСКРИЈ С ДЕЈЛА АРАЕН? ДА, СЕБЕ КРИВИ ЗА ТО! АЛИ, ОВДЕ ИМА НЕШТО МНОГО ДУБЉЕ!

ЈА БИХ РЕКАО ДА ЈЕ УЗРОК НАДОВЕТ-ЛОСНА БРЗИНА!

МОЖДА КЕ ГА ВЕШТ КОЈУ МУ ДО-НОСИМ РАЗ-ВЕДРИТИ!

НАДАМ СЕ ГЕНЕРАЛЕ!

ФЛАШЕ, ЖАО МИ ЈЕ ШТО ТИ СЕ ДОГДИЛА НЕСРЕКА! АЛИ, ГЕНЕРАЛ ИМА ЗА ТЕБЕ ДОБРЕ ВЕСТИ!

ОДАВНО САМ ОЧЕКИВАО ОВАЈ ТРЕНУТАК, ФЛАШЕ!

ВАШИ ЛЕТОВИ УДРУГА САЗ-ВЕЖДА МОЖДА СУ СПАСЛИ ЗЕМЉУ ОД ПО-РОБЛАВАЊА!

МИСЛИМ ДА НИКО НИЈЕ ДОСТОЈНИЈИ ДА ПРИМИ ПРВИ СВЕМИРСКИ ОРДЕН.

ЖАО МИ ЈЕ... АЛИ ЈА НЕ МОГУ ДА ГА ПРИМИМ!

КРОЗ
ВЕКОВЕ

ДВА ЛАУРИНА ДАНА

Рано, у шест часова ујутру, 6. априла 1327. године, у једној цркви у Авињону, Франческо Петрарка, један од нај-

већих италијанских лирских песника и претеча хуманизма, срео је своју животну љубав Лауру којој је посветио своје чувене сонете. Двадесет и једну годину касније, у исти дан и исти час, у 6 часова изјутра 6. априла 1348. године, Лаура је умрла од куге.

ПРВА ПНЕУМАТИЧНА ПОШТА

У присуству изумитеља поштанске марке, директора енглеских пошта, у Лондону је 1863. године била извршена прва проба пнеуматичне цеви, за брзу испоруку писاما. Поштански пакети с писмима били су отправљени са лондонске Источне на Северозападну станицу и на место одређења стигли су за 55 секунди. Тадашњи листови су забележили: „после успешне пробе пнеуматична пошта радиће редовно“.

СЛЕПИ ФАРАОН

Од свих владара у историји, фараон Анизис имао је, вероватно, најнеобичнију судбину. Године 1.012. пре наше ере Анизис је, иако потпуно слеп, постао фараон у Египту. Убрзо потом њега је свргло с престола и прогнао Са-

бакос Етиопски. Анизисово прогонство трајало је 50 година после чега се он вратио не само у Египат, већ и на престо.

У ОВОМ БРОЈУ: Први југословенски студенти на Паришком универзитету. Трка за ружом. Бубњеви који говоре. Дунав у блиској будућности. Неизлечиви слепошћиник. Анејдоше

Ripley's — Веровали или не!

ОБОЖЕНИ КОЊ
ВИЛИЈЕМ КОМБЗ. ВОДЕНИЦАР
ИЗ БЛЕДИНГТОНА
(ЕНГЛЕСКА)
22 ГОДИНЕ ПРЕМАЗИВАО ЈЕ
СВОГ КОЊА, СВАКЕ СЕДМИЦЕ
ДРУГОМ БОЖОМ —
КОЊ ЈЕ НАИЗМЕНИЧНО БИО
ЖУТ, ЗЕЛЕН, ПЛАВ И ЦРВЕН!

СЛЕЗОВАЧА
ВИСОКА
2,5 МЕТРА ИЗРАСЛА
ЈЕ КРОЗ
БЕТОНИРАНУ
СТАЗУ
У ВРТУ
НИКА КРИСКОУЛА
У ЊУ ХЕВЕНУ
(САД)

ВОДОПАД ГАНДАРА
У БЛИЗИНИ САНТАНДЕРА
(ШПАНИЈА)
ПОДСЕКА НА
ЧЕТВОРОНОГУ ЖИВОТИЊУ

**ДОКТОРИ
СМРТИ**

ЦЕЛАТИ У СРЕДЊОВЕКОВОЈ НЕМАЧКОЈ
ДОБИЈАЛИ СУ ПРАВО ВРШЕЊА ЛЕКАРСКЕ
ПРАКСЕ ПОШТО БИ ОДРУБИЛИ 100 ГЛАВА,
ЊИХ СУ СМАТРАЛИ ЗА СПЕЦИЈАЛИСТЕ
ЗА БОЛЕСТИ ГЛА!

ЛЕТЕЋА РИБА
ХОБО, КОЈА СЕ СРЕКЕ
КРАЈ ОБАДА ЈАПАНА
ИМА ПЕРАДА ЧИЈИ ЈЕ
УБОД ОТРОВАН

**ФРАНСИСА
ВЕЈКФИЛД**
ИЗ ЕДИНБУРГА
(ШКОТСКА)
ПРОВЕЛА ЈЕ 19 ГО-
ДИНА У САХАРИ
ПРЕВОДЕЊИ,
ЗА ТВАРЕГЕ,
ЦРКВЕНЕ КЊИГЕ.
АЛИ, ОНА ЈЕ
ПРИ ТОМЕ
УПОТРЕЂИВАЛА
САМОГЛАСНИКЕ
А ОНИ СУ
НЕПОЗНАТИ
У ЈЕЗИКУ ТВАРЕГА
ТАКО ДА ЊЕНЕ
ПРЕВОДЕ НИКО НИЈЕ
МОГАО ДА ЧИТА!

БИОГРАФИЈА

»БАКСУЗНОГ БРОЈА«

Мистична веровања везана за бројеве поникла су пре неколико хиљада година у земљама Мале Азије. Шифровање богова у старим религијама

штину — ничим. Разлика лежи једино у томе што ми данас не знамо на основу чега су некадашњи аутори овог „рецепта“ изабрали бројеве 220 и 284, док нам је порекло сујеверног страха од броја 13 добро познато.

У данашње време ми се у бројању служимо декадним системом у чијој основи, као што само име каже, лежи 10. Али, у древна времена за основицу бројања Кинези, Римљани и неки други народи ни су узимали 10, већ 12. Касније су такав начин бројања — по туцетима, а не по десетинама — преузели многи европски народи.

На тај начин број 12 као да је закључивао извесну групу бројева. А шта је долазило после?

У далекој прошлости људи на ово питање нису умели да даду одговор. За бројем 12 долазило је нешто непознато. Оно је могло да предскажује и рђаво и добро. Највероватније — рђаво. Јер, то нешто је било непознато и самим тим и опасно.

И тако се рађала и родила легенда о „несрећном“ броју који долази иза 12 (а 12 се сматра срећним бројем). Касније, када се и 13 појавио у систему бројања са њим је остао и његов „рђави глас“.

Као „потврда“ овом веровању послужила је још једна чињеница. Код многих старих народа бројеви су обележавани словима. Стари Јевреји су означавали 13 словом М. Истим словом у древнојеврејском језику почињала је реч „мен“ — смрт. Таква подударност, по веровању сујеверних људи, није могла бити случајна.

Ето, то је биографија „ђаволовог туцета“. Из ње произилази да се човек који у данашње време верује да број 13 доноси несрећу, поистовећује с нашим далским прецима који нису умели да броје даље од туцета.

До смо ми у свом развоју заиста прошли кроз овакву етапу, говоре чињенице. У Аустралији, а и у неким другим крајевима Земљине кугле, и данас живе племена у чијем језику постоје свега три броја: један, два и три. Кад треба да изразе четири, људи из тих племена кажу: „два-два“, а за пет „три-два“. После десет свако бројање, чак и овако комбиновано — престаје. Степен њиховог развитака је такав да њим нису ни потребни већи бројеви. И за њих после броја 10 долази оно неизвесно, непознато, што увек плаши сујеверне људе.

АЛПСКА ФАТАМОРГАНА

Смучари и љубитељи зимских спортова који су ове зиме боравили у Алпима, били су сведоци једне за срећу Европу веома ретке, природне појаве: планинске фатаморгане. Онама који су имали прилику да посматрају ово чудо природе изгледало је да планински врхови, који се шире на стотинама километара унаоколо, виси с „неба“ шиљцима окренутим надоле, као какви цинковски сталактити. Планинска фатаморганна могла се том приликом посматрати неколико часова.

Чудно је а и занимљиво да је сујеверни страх од броја 13 прилично распрострањен у читавом свету. И данас још тринаестицу називају несрећним или баксузним бројем, а у неким земљама „ђаволовим туцетом“.

Страх од броја 13 — безоспасног као и сви остали бројеви — нарочито је велик у Енглеској и Сједињеним Америчким Државама. У веку највећих научних достигнућа, када од осталих сујеверних веровања из прошлости није остао ни камен на камену, у многим великим зградама Лондона нећете наћи став обележен бројем 13, а у биоскопским дворанама тринаести ред и тринаесто седиште.

Број 13 не воле ни у Италији, Шпанији и многим другим земљама.

Откуд је потекло веровање да одређени бројеви могу да донесу несрећу или, пак, срећу?

Није независљиво упознати се са историјом овог сујеверја. Она нам убедљиво доказује колико је неосновано и противно разуму такво веровање.

Научници су, проучавајући историју древних народа, дошли до закључка, да су мистична веровања везана за бројеве поникла прво у земљама Мале Азије пре неколико хиљада година. Одатле су прешла у стару Грчку, а у средњем веку освојила су читаву Европу.

Код старих халдејских племена, која су некад насељавала стару вавилонску државу, религија је била тесно везана с бројевима. Тако је на пример, „створац света“ бог Бел означаван бројем 20; број 11 оличавао је другог бога — Мордука.

Ово „шифровање“ богова оставило је трагова и у каснијим веровањима. Тако се у Апокалипси — једном од делова Библије — прича о томе да број 666 означава „антихриста“.

Занимљиво је поменути да се у време кад је католичка црква водила беспопштедну борбу против верског реформатора Лутера, црквени оци покушавали математички да докажу да је баш тај број 666 везан с Лутером и да је, значи, он нико други до антихрист.

Као што видимо, сујеверје, везано с бројевима, ушло је у историју упоредо с религијом.

Савремени човек само ће се насмејати на овај „рецепт“ извучен из богате збирке сујеверних веровања везаних за бројеве: „Ако се на комадићима хартије напишу два броја — 220 и 284 — па се те хартијнице даду човеку и жене да их прогутају, они се више никад неће растати“. Али, зар се од тога нечим разликује страх од броја 13? У су-

ЦЕПНИ ТИГАР

Патуљаста, шарена и црношала зверчица из југозападне Африке најмањи је представник породице мачака. Назив „црношала“ мало је преувеличан: њене шале нису црне, само на задњима, од прстију до „колена“, протеже се црна пруга. Епитет „патуљаста“ потпуно је заслужен: одрастао мужјак упола је мањи од нашег домаћег мачка, а мачићи су готово као пилићи.

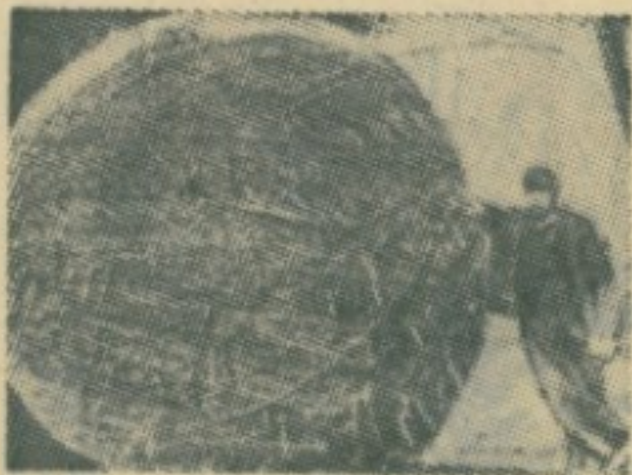
Патуљаста мачка живи у полу-пустинским крајевима. Она не воли да се вере по дрвећу — дрвећа

је ту, уосталом, веома мало — прилично рђаво скаче, али је зато неуморна и брза. У својој жућкасто-сивој бунди попрсканој тамним мрљама, она се готово слила с пустинским пејзажом и може неприметна да се дошуња до свог плена: гуштерога и мишева. Ако се ловина сакрила у какву рупу, мали разбојник ће је спретно ископати својим шапама.

Црношала мачка не уме да мауче, већ издаје неки нарочити звук који подсећа на рик, само у високом тону. Ако се тај звук

сними на магнетофонску траку па се затим репродукује двоструко спорије до бија се, мада мало отегнута, рика правог тигра.

Код младунаца патуљасте мачке запажена је једна занимљива особина: тек што науче да ходају, они свуда иду за мајком као да су за њу везани. Али, довољно је да мајка стане па да се сви мачићи разбегну на разне стране. Међутим, чим она крене даље мачићи се трком враћају и опет иду њеним трагом.

СПОМЕНИК ОД КАНАПА

Пре дванаест година један фармер из америчке савезне државе Минесоте почео је да наматпа на клупче комаде канапа разних величина. Његов „рад“ је сада завршен: „клубче“ је тешко две тоне, у пречнику има два и по метра, а укупна дужина наматаног канапа износи 390 километара.

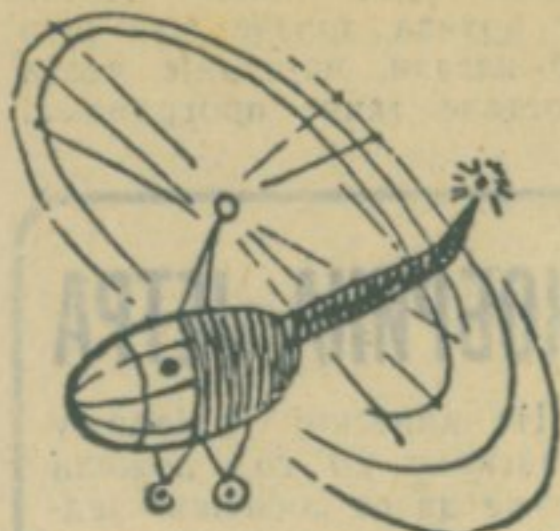
ФАБРИКА ЗА СНЕГ

Необична фабрика гради се у Женеви. Она ће производити — снег.

Сировине за добијање снега биће вода и збијени ваздух. У веома сложеним уређајима ове сировине претвореће се у ситне кристале снега. Вештачки снег је предвиђен за смучаре. Он ће се од природног снега разликовати не само својим „пореклом“ већ и тиме што ће бити гушћи, мање ће се збијати под тежином спортиста, а дуго се неће топити чак и на температури од плус 15 до 20 степени.

ХЕЛИКОПТЕРИ И МИШЕВИ

Годинама су безбројне хорде пољских мишева пустошиле њиве у околини једног западнонемачког града. Сва средства у борби против ових штеточина нису много помогла.

Спас је дошао сасвим неочекивано. Мишја „војска“ брзо се предала када су на оближњи аеродром почели да слећу хеликоптери. Испитивања стручњака дала су неочекивано објашњење: изван редно висока учестаност вибрирања ваздуха, изазвана моторима хеликоптера, показала се смртоносном за мишеве.

РЕТКА КОЛЕКЦИЈА

Свог првог тигра кинески ловац Хан Лу убио је још почетком овог века. Тада је имао свега 16 година. Током прошле године од руке седам десет седмогодишњег ловца пале су још четири пругасте звери. Доду је, овог пута стари Хан Лу није ишао сам у лов на тигрове — помогли су му млади ловци и хајкачи.

На свом ловачком раду Хан Лу има 174 тигра. Ретка колекција чак и за најискуснијег ловца.

НЕИЗЛЕЧИВИ СЛЕПИ ПУТНИК

За младог Јапанаца Хацуџи Цурухама опет је освануо тужан дан: његов сан о путовању завршио се непријатним „буђењем“. Осми пут за последњих 12 година Цурухама се нашао пред судијом под оптужбом да је илегално напустио Јапан.

Још од детињства сада двадесет деветогодишњег Цурухаму марила су путовања у далеке земље. Он је био прави мајстор да се у јапанским лукама провуче кроз веома строгу граничну контролу и да се ушуња на неки од теретних бродова спремених да исплове. Међутим, он је имао много мање среће с полицијом оних земаља у које је стижао.

Своју необичну одисеју Цурухама је почео кад је имао 17 година. О томе постоје у јапанској полицији документа која се читају

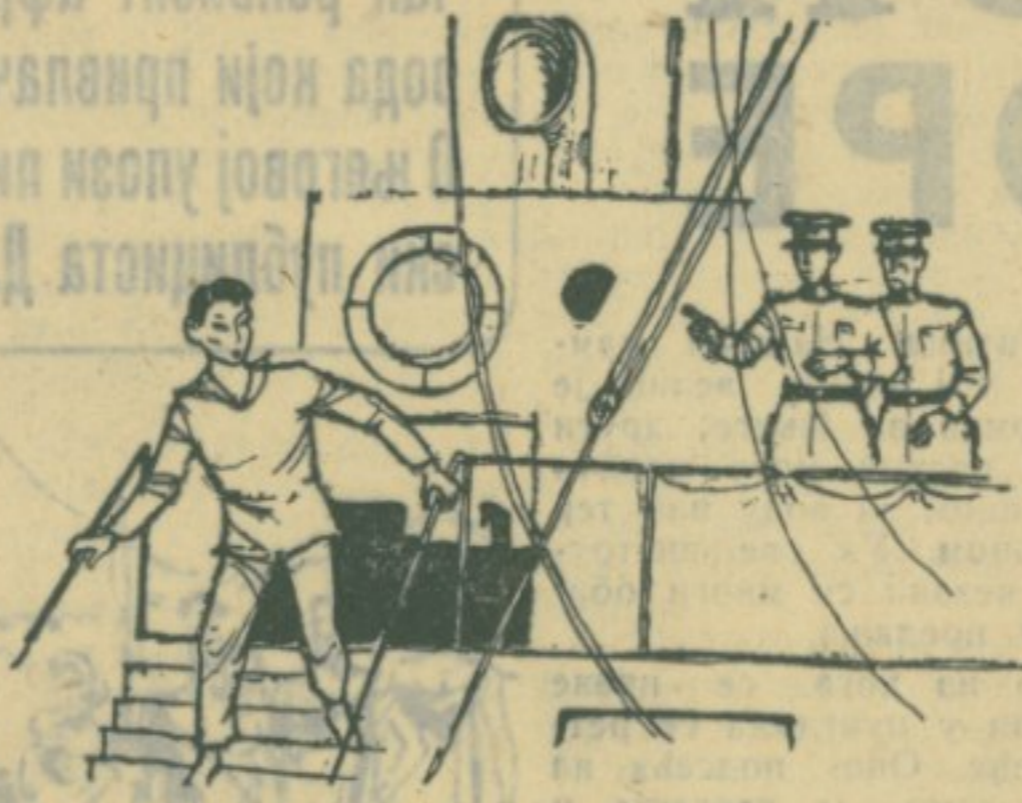
као какав авантуристички роман. Први пут се као слепи путник увукао 1951. на један теретни брод који је пловио за Сједињене Америчке Државе. Отада је он илегално путовао у Кореју, Сингапур, Канаду, Белгију и многе друге европске земље.

Своја путовања Цурухама није плаћао новцем већ, за њега, много непријатнијом монетом. Наиме, он је у јапанским затворима због илегалног напуштања земље провео седам година и један месец; у затворима за малолетне у америчким државама Ко

лорату и Оклахоми годину дана, у Сан Франциску 10 месеци, у Сингапуру осам, и најзад у Антверпену, у Белгији, четири седмице.

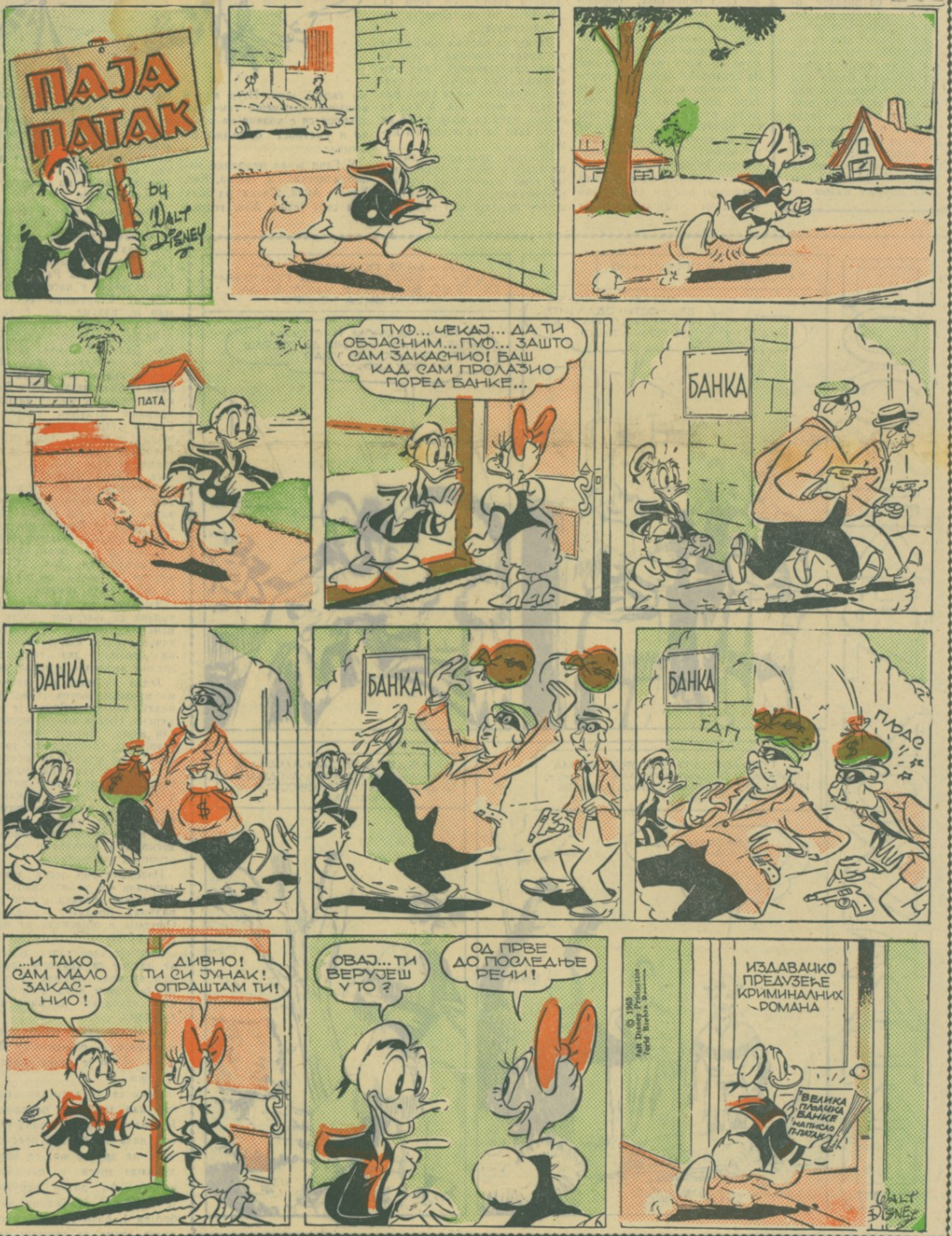
Иначе, у токијској полицији кажу да је Цурухама, сем што је неизлечив слепи путник, исправан младић и да никад није извршио ни један преступ. Али, његовој жељи за путовањем ни затвор не може да стане на пут. Догађало се, понекад, да он право из затвора оде на пристаниште и укрца се као слепи путник на брод који треба да тог дана први исплови.

Последње велико Цурухамину путовање завршило се у Белгији где су га ухапсили и одмах вратили у Јапан. Јапанска влада морала је да плати трошкови за његов повратак, а он ће поново морати у затвор.

ПРОЛЕЋЕ...

Зеленкаде не чине пролеће... Изгледа да ова изрека важи баш за ово пролеће. Јер зеленкаде су већ провириле изнад траве својим жутим цветићима, први јарићи су већ у пољу (као што се види на нашој слици) а дим из оцака се још вије.

ТРКА ЗА РУЖОМ

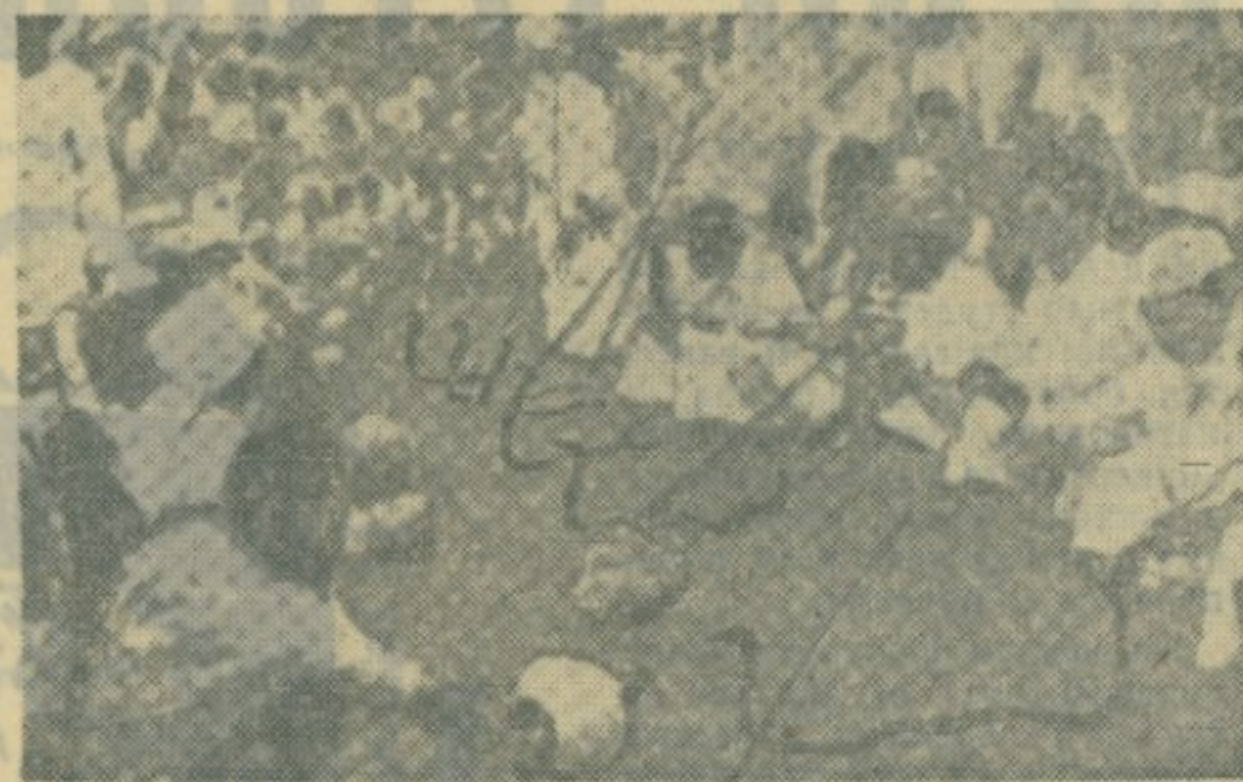
довољно да би се видело „срце“. Некад, приликом неких гоуби, стављали су на стз ваге с ружама које су означавале да разговори не треба да пређу границе те трпезе.

Уколико је вртларство напредовало, ружа је човеку постајала и корисна. Она је национално богатство Бугарске као што је некад била, понос иранских владара. Њен мирис није само основа за многе парфеме припремљене у лабораторији, него је исто тако како неки кажу, добар лек против астме којим се постиже и успех.

Када су Гетеа упитали дали је лакше превести на неки стран језик: прозу или поезију, он је без оклевања одговорио:

— Поезију — и додао — Ако једну младу девојку у поредици са ружом, то је поезија а на свим језицима све та разуме се одмах ово поаређење.

ТАКМИЧЕЊЕ ЗМИЈА

Има разних „страсти“ — индијског насеља Ширала, у држави Бомбај, чувају копрећи канаринке. Становници

Једном годишње љубитељи змија окупљају се на традиционалну сеоску свечаност. Најзанимљивији део свечаности је — трка змија. Ђупови са змијама стављају се на старт. На знак судије, отровни учесници излазе из ђупова и покуравајући се палицама својих господара „претрче“ одређену стазу, окрену се и враћају натраг у ђупове.

Кобре готово никад не уједају своје господаре. Али, за страну особу ризици је да се приближи овим „припитомљеним“ змијама.

припадале су једној врсти која још постоји у средњој Азији. Доцније је названа „света ружа“ за успомену на ову младу жену.

И стари народи су гајили руже разних врста а Клеопатра је само за једну свечаност дала огромне паре за букете ружа.

Две врсте ружа из француских покрајина Пито и Провенца стекле су међународни глас. Дошавши у Француску да би осветио убиство свог пријатеља, вјзвода од Ланкастера, прича се, замочио је у своју крв једну ружу из Провенца да би добила црвену боју. Он је тај амблем однео у Енглеску где се његова породица борила за круну са династијом Јорк, чији је амблем била бела ружа. Тако је дошло до рата који је добио име по овом цвету: рат двеју ружа. Много времена доцније, један вртлар из Лондона успео је да их измири одгајивши ружу белу као снег којој је дао име: Јорк и Ланкастер.

Шефовима држава, које је хтео нарочито да удостоји, папа је слао златну ружу. Та ружа од метала, украшена рубинама, двоструки је симбол: људског живота и бесмртности његове душе.

Ружа је одувек била цвет тајне: она спада у ретко цвеће чије се латице не отварају

АГАМИ

Фармери у Јужној Америци држе на својим имањима птицу агами, из породице ждралова, да врши у дворшту за живину улогу „надзорника“. Припитомљена агами важно се шета дворштем на својим дугачким ногама и савесно пази да ли је све у реду. Ако примети да се два пета туку — обојица ће добити „батине“ да би се

смирила. Домаћа живина слободно може да кљуца зрнелје које господарица баци, али сваку „туђу“ кокошку или гуску птица агами ће, као прави стражар, сместа отерати. Као пас, агами се одазива на позив свог господара. Јужно амерички Индијанци чак воде припитомљену агами са собом у лов уместо ловачког кера.

Египатска мумија са нетакнутом ружом у рукама. У Сибиру расте ружа која одолева арктичкој зими. По један цвет »руже мира« за сваког делегата Уједињених нација

„Краљица цвећа“ је неоспорно ружа. На дан пада Берлина у другом светском рату, у Пасадени у Калифорнији, једна ружичаста ружа добила је име „Ружа мира“. Када је основана Организација уједињених нација, сваки делегат је добио по једну такву ружу. Данас ту врсту саде по вртovima свих великих болница у САД. Познати одгајивач ружа у Лиону Францис Мејан добио је ову ружу специјалним укрштањем. Французи су на првом месту у одгајивању овог цвећа. Од десет или једанаест врста ружа које нису биле калемљене, већину су донели француски витезови. За једну необичну врсту која је расла полудивље у Галији знали су још Римљани. Прича се да су пчеле у врту дворца Малметон, летећи од цветова до цветова, створиле при крају владавине Наполеона I, вештачким укрштањем нове врсте.

Сликар Пјер Жозеф Редуте, (1759—1840) иначе увек намргођен и напрасит, кажу да је постајао благ и питом само када се лаћао оловке и кичице и цртао разне врсте ружа. Од тог времена стално је расло интересовање за одгајивање ружа, које су неспорно најлепши цвет.

Осам година да би се створило име

За стварање једне нове врсте цвета потребна је велика упорност и стрпљење при одгајивању. У нашим географским ширинама ружино семе се разноси од краја јуна до пловине јула.

Почетком овог века један од оснивача велике робне куће у Паризу одлучио је да се повуче на село. Купио је једно имање у околини и дошао на мисао да гаји руже. И данас је то мало место познато по својим ружама разних врста и боја.

У чему је толика лепота руже кад се она од старог века до данашњег дана цени више од осталог цвећа?

Тај прави култ према њој води порекло још из праисторијског доба. Ружа је сматрана као симбол бесмртности. У Сибиру постоји једна врста руже која одолева арктичкој зими и која никад не изумире. У току последњег рата, бомбардовања су поштедела у близини Ханзвера једну врсту руже за коју легенда каже да ју је посадио још Карло Велики.

Археолози су 1888. у једној египатској гробници открили мумију једне младе жене која је у рукама држала руже. Оне су остале нетакнуте а

ДЕЦА КАПЕТАНА ГРАНТА

ПО РОМАНУ ЖИЛ ВЕРНА W. DISNEY

ПАУК-ПОМОТНИК РИБАРА

Сваке године Уред за патенте у Паризу добија формуле и имена бар за 40 врста нових цветова од којих су већина руже. Пре једног века издат је први каталог одгајивача цвећа, у коме је било преко 3.000 врста цвећа а данас има само око 30.000 различитих врста ружа.

Плетене и крпљене рибарских мрежа дуг је и тежак посао. Међутим, за становнике неких приобалских крајева Западног Иријана тај посао уопште није тежак. Тамошњи рибари вежу линијама већи рам од бамбуса а однесу га у шуму, обесе га на дрво где обитавају огромни паукови-птицоловци. Ујутру рибар долази у шуму и узима готову мрежу коју су пре ко ноћи паукови исплели. Оваква мрежа може лако да одржи, а да се не покида, два до три килограма рибе.

АЛГЕ ВАТРОГАСЦИ

За борбу против шумских пожара у северозападним областима на тихоокеанској обали Сједињених Америчких Држава против-пожарна служба од пре извесног времена употребљава једно ново средство. Екстракт добијен од алги извучених из дубине океана додаје се у малим количинама води. Та мешавина активно гаси пламен, а у исто време веома споро испарава. Дрвене на које је пало ново противпожарно средство при налету огња пркрива се спљаском пеном, док унутрашњи слојеви остају свежи.

ПРВИ ЈУГОСЛОВЕНИ НА СОРБОНИ

Паришки универзитет, основан у XII веку, убрзо је постао културни центар Европе који је привукао студенте из најудаљенијих крајева, па и извесан број наших младића. У каталозима (картуларијама) универзитета забележена су и њихова имена, често само име и земља одакле је, а тек понеком и презиме.

На четири факултета овог универзитета студирали су студенти подељени у четири „нације“ које су сачињавале факултет лепих вештина, највећи по броју слушаца. Да би се уписало на један од остала три факултета: теологију, право или медицину, требало је најпре свршити „*facultas artium*“ — и то ако су достигнута сва три научна степена: бакалорат, лиценцијат и магистрат.

Студенти су били подељени у четири нације: Француска, Пикардија, Нормандија и Енглеска (од 1400. године Немачка). Чланови енглеске, односно немачке нације били су: Енглези, Немци, Данци, Швеђани, Словени и Мађари.

На факултет лепих вештина примани су ђаци са четрнаест година. Дечак — студент био је под заштитом и покровитељством једног професора и „нације“ којој је припадао. Професор га је водио за све време студија, штитио, ако је било потребно и борио се за њега, батинама и мачем. У 21. години студент би положио испит за степен магистра, па је тада био приман међу професоре свога факултета, с правом предавања, а ако је хтео даље: уписивао се на теологију, право или медицину. Највиши степен на једном од ових факултета могао је постићи, у најбољем случају, тек кад наврши 35 година. Тако је средњовековни студент проводио на студијама преко 20 година, а могао је да буде у исти мах и ректор и студент, јер је ректор бирао факултет лепих вештина коме су обавезно припадали сви студенти универзитета.

Универзитет се бринуо о својим слушаоцима. И домаћи и страни студенти су били ослобођени пореза: уживали посебне привилегије, а власт је према њима поступала блаже него према осталим грађанима иако су били често врло бучни. Професори, не много старији од студената, обрачунавали су се са њима јавно, на једној пољани; или заједнички, и то

Први питомац Сорбонског колегија из наших крајева био је из Славоније. Далматинац — професор грчког језика у Паризу. Стипендије за студенте свих нација

врло крваво, са својим највећим непријатељима — калуђерима манастира св. Германа.

На предавањима су студенти седели око професорове катедре, на клупама или на поду, одобравали му или звиждали. Становали су по крчмама, по шесторица у једној соби. Задимљене, прљаве средњовековне крчме биле су им зборно место; ту су јели и пили — ако су имали пара, и расправљали, певали или се свађали. Због њиховог бучног и распона живота већ у 13. веку по чели су их затварали у интернате, колегије (колеше). Један од најугледнијих био је Сорбона — отворен целој Европи — а основао га је 1257. Роберт де Сорбон.

Међутим, те мере су биле врло слабе и студенти су и даље представљали праву напаст за мирне грађане. О томе говоре и белешке у картуларијама. За једног нашег студента, Павла Николаја из Славоније, записано је 1421. године да је био „човек најстрашније природе“.

Први, забележени, студент из наших крајева питомац Сорбонског колегија био је Јурај (Георгиус) из Брежица, Славонија (Склавонија) који је после завршене теологије постао достојанствен теолошки саборни цркве у Туру. Пошто се овај Словенац помиње године 1389. Парижани су могли нешто више да знају о далеком „Склавонији“ по вестима које су им ипак стизале бар о косовској бици.

У првој половини 15. века у Паризу је студирало десетак младића из наших крајева. За време Луја XI на Паришком универзитету професор грчког језика био је Далматинац Транквилус Андрионикус, што је само полатински облик словенског имена.

Студенти Југословени пореклом су из Словеније, Срема, Далмације, с подручја загребачке епископије, из Босне, из Дубровника, Трогира, Љубљане и Загреба. Двојица од њих су постали касније кардинали. Јован Стојковић из Дубровника истакао се у базилском концилу, Босанац Јурај Драгишић који је студирао и на италијанским универзитетима и у Оксфорду — постао је професор у Пизи и филозоф на двору Лоренца Медичија у Фиренци. Младићи из наших крајева углавном су студирали теологију, јер је то био једини пут ка високом чинству у цркви која је онда значила много.

Као и студенти осталих нација, и наши су примаали стипендију, бурсу. Поред сваког имена наведено је колико је примао помоћ. Од наших су највише примаали Леонардо из Љубљане и Марко из Срема, а неки су се због сиромаштва обраћали својим „нацијама“ за помоћ. Тако се Загрепчанин Симон Кузман обратио „својој енглеској нацији да му помогне што је ова и учинила: ослободила га такса за полагање испита“. Михаило Јурај из Трогира, који је 1455. године постао магистар, после тридесет година послао је „енглеској нацији“ шест златника у знак захвалности „што га је некада у новцу помогла па јој се тако одужије“.

Међутим, од наших студената највише података о себи у књигама Паришког универзитета оставио је већ поменути Павло Николај из Славоније, негде означаван као Загрепчанин. Пуних тринаест година он се парничко са „својом нацијом“, са својим факултетом, са целим универзитетом. Ни врло значајни у то време процес против Јованке Орлеанке, у коме је и универзитет имао врло значајну улогу — није ни поменути, наш Николај, студент теологије и поп загребачки, задаје муке универзитетским писарима, јер не могу да похватају све коце његових тужби, жалби и процеса“. И за време енглеске опсаде Париза 1430. године Николај упорно тера свој процес и уместо да са осталим студентима брани бедеме Па-

риза, он се на некој пољани туче с магистром Мартином Береком, Угрином, зато што га је овај љуто увредио „дирајући му словенску нацију“. Оптужен да је кршио статуте универзитета, откривао странцима извесне тајне своје нације, да је радио против њених чланова и да је чак и јеретик, јер је из „Склавоније где таквих има на претек“ — Николај је падао у ватру — све оптужбе упорно одбијао и сваку нову сматрао све већом увредом.

Енглески, француски и угарски краљеви као заштитници нација и универзитета и римски папа као врховни старешина теолошких факултета — били су упознати с процесом Павла Николаја и доносили одлуке, за чудо увек у корист овог непоуступљивог „склавинског попа“.

Поред Паришког универзитета који је Павла искључио из своје средине и забрањено му да држи предавања, против њега су устали и архиепископ који је бацно на њега анатему и парламент који је издао наредбу да буде бачен у тамницу. Али како је „презбитер Паулус Николај де Склавонија, услед своје немирне природе и ужасне речитости само узнемиравао и остале све штењике с њим затворене, парламент је морао да их све заједно пусти на слободу да не би дошло до још горих ствари.

Од свих тих мера против Павла универзитет је имао само чисту штету: морао је да плати његово издржавање у затвору.

Године су пролазиле, процес је постајао све замршенији: Павле је био упоран, а универзитет, већ посустао, замолио је свог студента и магистра „да буде попустљивији“ и да призна бар нека од дела којима је увредио нацију, факултет и универзитет. Када је Павле најзад изјавио да су „дела обострано чињена“, универзитет је једнодушно решио да га поново прими у своју средину.

Крајем маја 1439. године све члана поворка целог универзитета кренула је у цркву Нотр-дам. У поворци је учествовао и магистар Паулус де Склавонија, заогрнут плаштом „према части која му припада“. Већ јуна исте године он се налази међу кандидатима највишег степена теолошког факултета. То је и последњи запис о овом нашем земљаку у књигама Паришког универзитета.

ПОСЛЕ ИСПИТИВАЊА

Строга упутства у погледу бријања добили су војници шведске армије: на мразу од седам степени испод нуле и леденом ветру дозвољено им је да обављају службу необријани. Али бријање је обавезно при слабом ветру, макар температура износила и 20 степени испод нуле. Једино ако се жива спусти до 40 степени бријање је забрањено иако нема ни дашка ветра. Ово је резултат дугих проучавања: огледни институт шведског министарства одбране пронашао је да густа брада штити лице од хладноће и влаге. Између длака браде створи се непокретна, изолациона ваздушна маса и кожа задржава свој природни заштитни слој масноће који се бријањем оштрује.

ГДЕ СУ?

Тешко је поверовати да у Лондону још постоји међународно друштво за испитивање „равне Земље“ чији се чланови боре против „укорене не предасуде“ да је Земља округла.

Један од чланова овог друштва недавно је редакцији једног лондонског дневног листа упутио писмо у коме каже:

„Наши противници питају: кад је Земља равна почла зашто људи не падну кад дођу до њене ивице? Наш одговор је: сигурно да падну али се то не може доказати пошто се нико од њих није вратио да нам то саопшти. Иначе, где би били сви они људи који нестају без трага и гласа“.

«КЕТЕЛСКИ КОЊ»

Приликом ископавања северно од Шидама археолози су пронашли остатке једног старогерманског насеља. Између осталог и статуету коња извајану од ислочаче чија се старост датира на 1.800 година. Научници претпостављају да је то дело галског порекла и да је статуета служила галским племенима за обреде у славу богиње коња Елоне. Сличне статуете коња нађене су досад у Француској и Немачкој северно од Рајне.

Насеље Шидам напустили су његови становници око 250. године пре наше ере бежећи, како се претпоставља, од поплаве. Пошто је ископина нађена у пољу званом „Кетел“ ова статуета је названа „Кетелски коњ“.

ПАРТИЗАНСКА ЧАРАПА

Велике главобоље су партизанима Славоније задавале жичане препреке, које су, најчешће, биле ојачане минама. Ручним бомбама је било тешко, готово немогуће рушити такве препреке, јер би се бачена бомба обично откопирала далеко од жице. Невоља је родила „изум“ који су борци назвали „пар-

тизанска чарапа“. У ствари експлозив са штапином умотавали су у крпу или стављали у обичну чарапу. Експлозив, тежак од 1—4 килограма представљао је главу „оруђа“, а штапин реп који је исто тако увијан у крпе. Кад се „бомба“ баца тканина се увек закачи за болњиву жицу и онда је осигуран по-

годак. Иксплозију изазива штапин који се пада пре бацања. То средство је успешно примењивано и за уништавање тенкова.

Понекад је за прављење пролаза у жичаним препрекама служила обична мотка дугачка 8—10 метара на чијем је врху причвршћиван експлозив са штапином. Борац би се ноћу привукао на десетак метара од жичане препреке и из доброг заклона гурао мотком експлозив до најближег коца у огради. Тада би штапином, који иде дуж мотке, упалио експлозив.

Кроз начињени пролаз у жици нагнули би одмах бомбаши, спремни за јуриш. Тако је нападнут Лудберг и Грубишно поље, 1943. године.

Највећи колач

Овај попластичар Швајцарца начинио је ову гигантску „паштету“, у ствари слану торту пуњену ме-

сом, за неки свадбени ручак. На њу је утрошио 600 јаја и две стотине килограма разних других састојака: брашна, бутера, меса, поврља и зачина. Ради је непрекидно више од 48 сати, а када су сватови сели за сто и кад им је ова огромна паштета послужена као предјело, „паштета“ је за непуних тридесетак минута. Додуше, свадбеном ручку присуствовао је око 600 званица. Да би овај славни колач, на коме ни један је лини делић није само украс, могао да се сече — наручен је специјалан нож.

Мисли се да је ово највећи досад направљени колач.

КАДА ЕЛЕМЕНТИ БЕСНЕ

Во ние анегдота него истинити догађај из 1889. године: са три немачка брода почело се из топова на једно устаничко село у Јужном мору код Апије, на осртрљиву Самоа. Том приликом је оштећена и америчка имовина. САД су одмах послале на лице места три ратна брода а један британски брод се налазио у луци. Три нације упериле су оружје једна на другу. Атмосфера је била више него напета — али иу је одједном решио — тропски оркан који је пакленом снагом навалио на непријатеље и раскомадао им флоту и луку. Потонуло је шест ратних и шест трговачких бродова и у-

представљају страшну несрећу али се човек осећа још беспомоћнији када је препуштен на милост и немилост „велике шесторице“ природе као што су: оркани, земљотреси, громови, поплаве, ерупције вулкана и метеори.

У тренутку када сте прочитали три прве речи овог члана негде на земљи је ударило око 1800 громава. У сваком часу се збива велики број пражњења — на око 44.000 дневно, односно око 16 милиона годишње!

На земљи су највише изложени громовима екваторски предели. Сундска острва, Средња Америка и Централна Африка. У Бунтенторгу на Јави 322 дана у години су олујна.

Пре више од 100 година, једног јунског дана 1852. пустио је четрдесетогодишњи Американац Бенџамин Франклин за време олује змаја са кога је о канапу висио гвоздени кључ. Кад год би додирнуо кључ прескочила би варница коју је он осетио као електрични удар. Тиме је било потврђено оно што су многи научници независно један од другог слутили — да гром представља електричну варницу пражњења између високо набијених облака и земље или између два облака. У оно време је било лакомишлених људи који су овај опасан експеримент са змајем, изводили као обичну дрвштвену игру. Наравно, уз задовољство али и жртве.

Муње између облака и земље обично нису дуже од километар и по али од облака до облака прескачу и много веће удаљености: 15 па и 30 километара. Шта то значи видело се из опита на светској изложби у Њујорку 1939. године када су само девет метара дуге вештачки произведене муње запале бродске јарболе од јаворовог дрвета. Израз „цепати“ није баш овде адекватан јер се дрво погођено громом не исцелка као под секиром већ се распасне услед наглог испаравања влажности под огромном температуром грома која износи 10.000—15.000 Целзијусових степени. Силицијум из кога се

НАЈСТРАШНИЈИ ГРОМ КОЈИ ЈЕ ИКАД УДАРИО У СТАЛО ОВАКА ЗАБЕЛЕЖЕН ЈЕ 22. ЈУЛА 1918. ГОДИНЕ У НАЦИОНАЛНОМ ПАРКУ УАСЕЧУ ДРЖАВИ УТАХ У САД. ОСТАЛЕ СУ НА МЕСТУ УБИЈЕНЕ 504 ОБИТЕЛИЗ ТЕЛА ОВАКА КОЈЕ СЕ ЗА ВРЕМЕ ОЛУЈЕ ЗБИЈУ ЈЕДНА УЗ ДРУГУ ДИЖЕ СЕ СТУВ ТОПЛОГ ВАЗДУХА КОЈИ ПРИВЛАЧИ МУЊУ, СВЕ КОСТИ СУ СА ГОРЕЛЕ А САМО КОЖА ДРЖИ ПЕЊЕО

Тропски оркан решио је поморску битку, потопивши шест ратних и шест трговачких немачких бродова. Гром који је изазвао судар возова

састоји четвртина земљине које топи се на 1710 степени. Ако гром удари у песак оставља у њему чврсте полуге створене од тог растопљеног силицијума. Оне су често дугачке дванаест метара и — ако се ископају — представљају омиљене музејске и колекционарске комаде.

Постоји много чуда које ствара гром

У извештају Националног савета безбедности САД из 1943. године указује се на случај једног војника кога је гром прошао кроз патент-затварач чврсто заварив у врећи за спавање. У Вирџинији је једном гром ударио на затвореном колосеку у светлосни сигнал и окренио га као да је пролаз слободан, и тиме

изазвао судар возова. Почетком прошлог века гром је за пет година погодио 58 железничких. Познато је да је гром ударио у магацине с барутом два енглеска брода: „Ројал Шарлот“ и „Резистенс“ и да је све са брода одлетело у ваздух. Свакако најстрашнији пример такве несреће је уништење државног арсенала у Бреши 1769. године када је 80.000 тона барута услед удара грома експлодирало.

Метеорологија познаје неколико врста муња од којих је најређа али и најстрашнија она у облику лопте; почев од зрна грашка до оне која има 12 и више метара у пречнику.

После једне олује у Питерсбургу у Флориди 2. јула 1951.

ГРОМ ЈЕ УДАРИО У РУПУ НА ЈЕДНОМ ИГРАЛИШТУ ЗА ГОЛФ. „МУСТРА“ САГОРЕВАЊА ТРАВЕ ЛИЧИ НА МАПУ НЕКОГ РЕЧНОГ СИСТЕМА.

године нађена је у стану једне жене само једна нога у паљичи. Остали део тела је без икаквог остатка сагорео. Пошто нису нађени никакви трагови паљевине постојало је

само једно објашњење: ударац муње у облику лопте.

После стишавања масовног узбуђења због појаве „летећих тањира“ један научник је објавио у Стокхолму рад у коме је објаснио да „летећи тањир“ нису ништа друго до муње у облику лопте. Једно „осматрање“ са смртним исходом десило се 7. јануара 1948. године, када су три ловачка авиона вршила извиђање изнад једног извишења и око 15 часова на 3.500 метара висине открила такозвани „летећи тањир“. Капетан Мантел га је пратио 14 минута до 9.000 метара а затим су ишчезли и „летећи тањир“ и авион. Остаци авиона су нађени растурени на већој површини — тако се завршио сусрет са муњом у облику лопте.

РИБА ЗА СВАКИ ОБЕД

Племе Ел Моло које живи у Кенији најмање је племе у читавој Африци и ако се његови припадници не одлуче да промене место и начин живота највише за 50 година њега више неће ни бити. Данас племе Ел Моло има само сто чланова.

Бригу о судбини најмањег афричког племена узео је на себе један човек: амерички глумца Вилијам Холден који се пре неколико година спријатељио с његовим малобројним члановима. На позив и о трошку Вилијама Холдена у племену Ел Моло борави од пре извесног времена француски лекар Жан Дакс, који

На обалама Рудолфовог језера живи племе које не зна за другу храну осим рибе. »Крокодилска гозба« која ће можда изменити столетне навике овог племена

ту, на извору, треба да проучи начин живота овог племена које изумире. Племе Ел Моло живи на голој, пустој, скамењеном лавом прекривеној обали Рудолфовог језера на северозападу Кеније.

Многи мушкарци и жене у племену имају деформисане удове. Узрок највероватније лежи у томе што се њихова исхрана састоји искључиво од риба. Високо алкална вода Рудолфовог језера веома је богата рибом и племе Ел Моло лако долази до ње. Доктор Дакс, специјалиста за телесна оштећења настала услед неправилне исхране, треба да утврди због чега у племену Ел Моло има толико богаља.

Годинама већ повремено је покушавано да се племе Ел Моло наговори да у границама Кеније нађе богастије и погодније тло где би могло да гаји поврће и тамо се пресели. Али, припадници овог племена грчевито се држе свог „животног простора“ на негостољубивој језерској обали где сем стврднуге лаве, камења и песка нема баш ничег другог. Ту они живе у својим колибама подигнутим од грана које је језеро избацило на обалу. Ову пустињу, где се преко дана температура пење и до 50 степени, племе Ел Моло сматра за свој зачијач и као богату постављену трпезу природе, мада у њој нема никакве вегетације сем неколико искривљених, бесплодних палми. Ту

не може да порасте ни трава, а врећи, као из пекарске пећи, ветар стално дува.

О пореклу племена Ел Моло мало се зна. Антрополози

ВИЛИЈАМ ХОЛДЕН

га сматрају остацима неког изумрлог народа који је живео у источној Африци пре но што су се ту настанила племена Банту.

Тајна која обавија ово племе навела је недавно једног италијанског филмског продуцента да на Рудолфовом језеру сними сцену једне свечане „крокодилске гозбе“ коју је хтео да уклопи у један филм о Африци. Али, племе Ел Моло, годинама већ у близини своје обале није видело крокодила.

Продуцент је због тога организовао да се у језеру Баринго, удаљеном преко 200 километара, убије један крокодил и хеликоптером донесе до насеља Ел Моло племена. Старији чланови племена, који су се сећали старих рецепата, надгледали су припремање јела од крокодила.

Али, на сто људи један крокодил није могао дуго да траје и старци из племена, чији је апетит надражко мириса већ готово заборављеног меса, одлучили су да одсада повремено шаљу млађе људе на другу обалу и у друге делове Рудолфовог језера да тамо лове крокодиле.

Вилијам Холден сматра ову одлуку, иначе потпуно апатичних домородаца, за велики корак унапред, као знак наде. Можда ће, каже он, овај подухват уз помоћ француског лекара Дакса, навести Ел Моло племена да на извештан начин промене свој усталини и умртвљени живот и одрекну се своје једноличне исхране која би раније или касније, сигурно довела до изумирања племена. Холден је у сталном контакту с племеном; он је председник и сувласник богатог Сафари-клуба „Планина Кенија“ који је од Рудолфовог језера удаљен један час авионом.

О животу племена Ел Моло један службеник кенијске владе у Најробију каже: „То су једноставни људи који од живота ништа не очекују и тачно то и добијају од њега“

НА КОНКУРСУ ПОБЕДИЛА СОВА

Досада су на конкурсима Националног клуба у Лондону за најлепшу животињу од носиле награду углавном мачке или пси. Међутим, наједном је победник постала сова, ноћна грабљивица. На слици се види тренутак како најопаснији конкурент мачке „честита“ новом победнику на избору.

РИБА СЕ ЛОВИ КОПЉИМА

ЖДРАЛОВИ – ВЕНЦОНОСЦИ

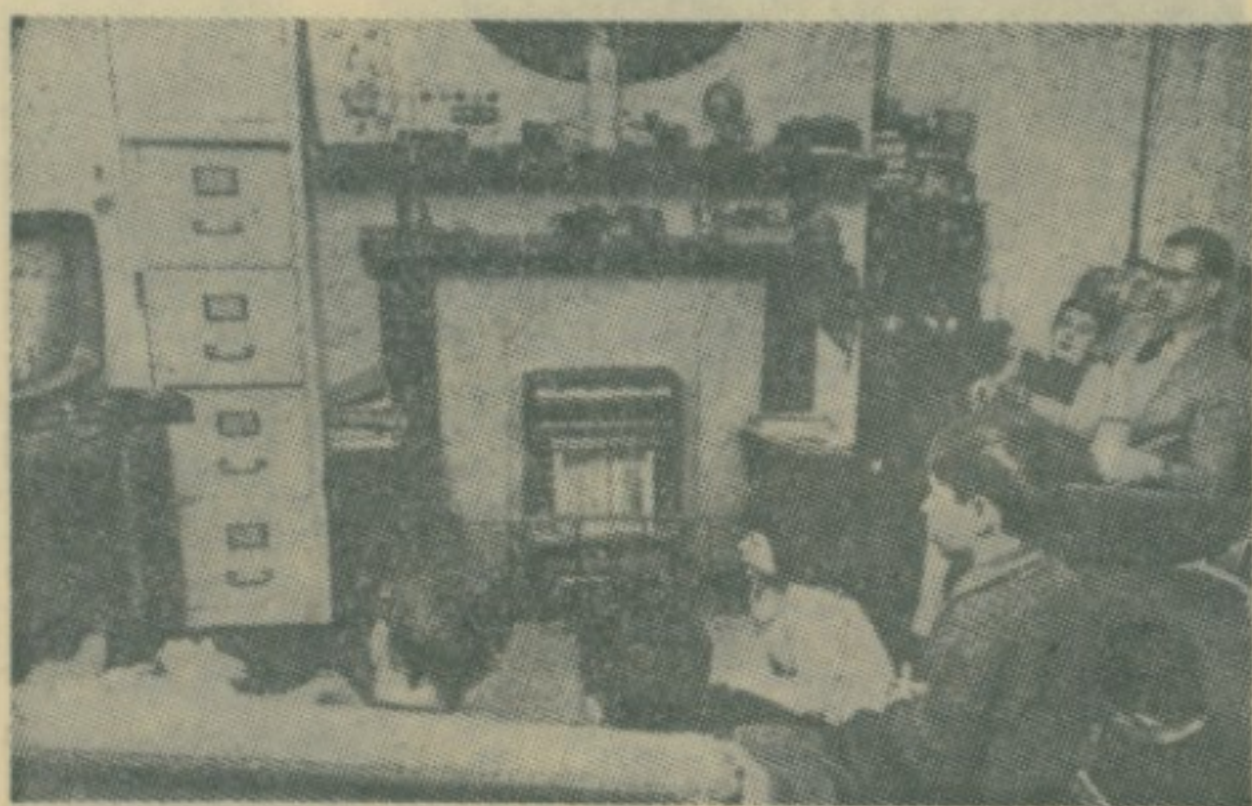
Ове птице с правом сматрају међу најлепше на свету: витке, на високом ногама, густа и сјајна перја, оне на глави имају леп чуперак у облику венчића. На сунцу, тај чуперак блиста као златна круна.

На жалост, ове птице не краше наша поља и шуме, већ живе далеко у Африци. Њихова омиљена места су обале река и језера, пешчани спрудови и ритови обрасти трском. Ту оне проводе само дан, а чим се спусти сумрак оне се, као по команди, дижу у ваздух и одлазе у своје „спавонице“ где их се скупи на стотине и хиљаде. Ту је тихо, али тек што заруди зора разлегне се громки крик: птице поново одлазе на место где ће про

вести дан. Њихова храна је разнобрана: семење и плодови, црви, инсекти, ма њи глодари и гуштери.

У „ропству“ се ждралови-венценосци брзо прилагодиле човеку па се чак могу и припитомити. У зоолошким вртovima зиму проведу у топлим одајама, а с првим пролећним топлим данима изводе их у ограђена дворишта. Какво одушевљење! Ждралови од радости почињу чак да играју. Да, играју у правом смислу речи. Опустивши крила, птице круже, подскокују, клањају се, крећу се у ритму правећи готово балетске покрете. Тако оне често приређују своје „балове“, и у слободној природи.

РЕДАК »ТАТА«

ПИТЕР ЦЕФКОК ГЛЕДА СА СВОЈИМ ПТИЋЕНИЦИМА ПРОГРАМ НА ТЕЛЕВИЗИЈИ

Питер Цефкок из Хорлија у Енглеској грофовији Сареј вероватно је једини нежења на свету кога — двадесет петоро деце зове „тата“. Ако би га неко због тога пожалио, нежењени љубитељ деце смећећи се каже:

— Зашто? Само сам то и желео!

Једног дана је досадило трговачком посреднику Цефкоку да живи само да би зарађивао новац. Имао га је већ довољно да је могао лепо да живи на некој ривијери али то га није привлачило. Желео је да се посвети нечем корисном.

Брзо се одлучио: узео је двадесет петоро сиромашне деце. Сада се заједно са две кућне помоћнице стара о децацима и девојчицама и тврди да се они осећају одлично. О десеторо деце брине се потпуно сам — он им је и мајка и отац: ради с њима чак и школске задатке.

— Мој дан почиње у 7 ујутру — каже он. — Припремам доручак, заједнички оделимо одела и ципеле а када

моја деца оду у школу изађем да набавим намирнице и после припремим ручак. Радим с децом задатке а у слободном времену заједно гледамо телевизију. Можда неко мисли да је ово мало небично за једног нежењеног мушкарца али ја им кажем: то ме чини срећним!

ТАТА И УСВОЈЕНИЦИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ВЕЛИКУ ПОРОДИЦУ. МНОГИ ОД ОВИХ ДЕЧАКА И ДЕВОЈЧИЦА СУ СИРОЧАД

КАЏЕШАНОВА КЋИ

ПО НОВЕЛИ
А.С. ПУШКИНА

У СВЕТУ БРОЈЕВА И ФИГУРА

ЈЕДНА ЧЕСТА ГРЕШКА

Приказаћемо чувени „доказ“ да је $2 = 3$. Поћи ћемо од једнакости $4 - 10 = 9 - 15$ која је свакако на месту. После додавања броја $\frac{25}{4}$ добија се да је $4 - 10 + \frac{25}{4} = 9 - 15 + \frac{25}{4}$, или $2^2 - 2 \cdot 2 \cdot \frac{5}{2} + (\frac{5}{2})^2 = 3^2 - 2 \cdot 3 \cdot \frac{5}{2} + (\frac{5}{2})^2$, а сада и на левој и на десној страни имамо оно познато „први на квадрат, више двојструки први пута други, више други на квадрат“, па ћемо написати $(2 - \frac{5}{2})^2 = (3 - \frac{5}{2})^2$. Сада „извлачење“ квадратног корена даје $2 - \frac{5}{2} = 3 - \frac{5}{2}$, а укидање (потирање) броја $-\frac{5}{2}$ коначно доведе до резултата $2 = 3$. Ето — пошли смо од истине $4 - 10 = 9 - 15$, а извели смо бесмислину $2 = 3$. Где је погрешка? Иста је ствар и овај пример: $16 - 36 = -25 - 45$, додамо по $\frac{81}{4}$ и добијемо $16 - 36 + \frac{81}{4} = -25 - 45 + \frac{81}{4}$, дакле $4^2 - 2 \cdot 4 \cdot \frac{9}{2} + (\frac{9}{2})^2 = 5^2 - 2 \cdot 5 \cdot \frac{9}{2} + (\frac{9}{2})^2$ или

$(4 - \frac{9}{2})^2 = (5 - \frac{9}{2})^2$, после извлачења корена изађе $4 - \frac{9}{2} = 5 - \frac{9}{2}$ значи $4 = 5$, или $2 \cdot 2 = 5$.

Овакви примера има безброј, тако да ћете и сами моћи да начините неки када откријемо погрешку која се у овом извођењу чини. У првом примеру смо, после беспрекорних поступака, извели $(2 - \frac{5}{2})^2 = (3 - \frac{5}{2})^2$ и то мора да је добро. Погледаћемо мало пажљивије идући корак, тј. извлачење квадратног корена. Горе смо рекли да се после извлачења квадратног корена из $(2 - \frac{5}{2})^2 = (3 - \frac{5}{2})^2$ добија $2 - \frac{5}{2} = 3 - \frac{5}{2}$. Морамо застати! На левој страни је $2 - \frac{5}{2}$ што је $-\frac{1}{2}$ а на десној страни је $3 - \frac{5}{2}$ што је $\frac{1}{2}$. Значи да смо пишући $2 - \frac{5}{2} = 3 - \frac{5}{2}$ у ствари написали да је $-\frac{1}{2} = \frac{1}{2}$, што не ваља. Ту је! Истина је да важи $(2 - \frac{5}{2})^2 = (3 - \frac{5}{2})^2$, јер је то само друкчије изказана тврдња $(-\frac{1}{2})^2 = (\frac{1}{2})^2$. А није

истина да је $-\frac{1}{2} = \frac{1}{2}$. Све ово значи укратко да се квадратни корен не извлачи „тек тако“, већ се мора пазити. То је разлог што математичари избегавају, где год могу, изразе са квадратним коренима и радије бирају путеве на којима неће морати да пишу знак $\sqrt{\quad}$. Да бисмо ово „утувили“ исказаћемо све у облику општих правила. Ако су а и б једнаки бројеви, онда су и квадрати једнаки, тј. $(a = b) \Rightarrow (a^2 = b^2)$, једнакост се може квадрати. Међутим корак од $a = b$ на $a^2 = b^2$ је **неповратан**, јер из $a^2 = b^2$ не следи $a = b$, као што смо имали пример: $(-\frac{1}{2})^2 = (\frac{1}{2})^2$ не сме се коренити. Добро, а шта човек може да напише ако има пред собом $a^2 = b^2$? Из $a^2 = b^2$ може се извући да су а и б једнаки или супротни бројеви, дакле бројеви исте апсолутне вредности. Значи $(a^2 = b^2) \Rightarrow (|a| = |b|)$. Тако се исправно коренује! Да смо тако учинили у овом примеру, после $(2 - \frac{5}{2})^2 = (3 - \frac{5}{2})^2$ изашло би једино исправно $|2 - \frac{5}{2}| = |3 - \frac{5}{2}|$, тј. $|\frac{1}{2}| = |\frac{1}{2}|$, или $\frac{1}{2} = \frac{1}{2}$, па се никаква бесмислица не може „извести“. Запамтимо као закључак из свега: квадрирање неке једнакости је дозвољено, али то није истовредан корак већ корак неповратан! Има ситуација у којима се тај корак

мора учинити, рецимо приликом решавања ирационалних једначина. Узмимо пример решавања једначине:

$$5\sqrt{x^2 - 9} = 4x$$

Ако нећемо да погађамо решења, а то свакако нећемо, онда морамо квадрати обе стране, и тако учинити онај „опасни“ корак:

$$25(x^2 - 9) = 16x^2, \text{ или } 25x^2 - 16x^2 = 9 \cdot 25, \text{ или } 9x^2 = 9 \cdot 25, \text{ или } x^2 = 25.$$

Решење ове последње једначине су бројеви 5 и -5. Како ова једначина није истовредна полазној, већ је ситуација $(5\sqrt{x^2 - 9} = 4x) \Rightarrow (25(x^2 - 9) = 16x^2) \Leftrightarrow (x^2 = 25)$, бројеви 5 и -5 су само „кандидати“ за решење полазне једначине. Ми те кандидате проверавамо заменом у полазној једначини, и тако се уверавамо да број 5 задовољава једначину, а број -5 не. Полазна једначина има само једно решење, број 5. Када се „ирационална“ једначина (једначина „са $\sqrt{\quad}$ “) квадрирањем превела на рационалну једначину (једначину „без $\sqrt{\quad}$ “), онда те две једначине нису истовредне, па се решења ове друге морају заменом или неки други начин проверити. То се мора знати: решења једначине „без корена“ су само кандидати за решења једначине „са кореном“.

У конкурентном задатку број 12 изостављена је реченица: Игру губи онај који нема нише места на столу за своју чашу.

МАЛО ПОЗНАТЕ СПОРТСКЕ ИГРЕ

Били спортиста или не свакако сте чули за спортове као што су фудбал, рагби, одбојка, бициклизам, бокс, атлетика, пливање и друго. Међутим, постоји више игара о којима вероватно не само да нисте чули него им ни имена не знате. Ево их неколико:

Бенди је шведска игра — нека врста хокеја на леду у којој учествују две екипе са по 11 играча — на залеђеном

терену великом као фудбалски. Так је замењен чврстом лоптом.

Кабер, келтска реч, је шкотска игра. Борову грану дугачку око 4,26 м, треба један од играча да хитне али тако да њен најтањи део најпре до-

дирне тло, а остали део могле да се обрће око своје осовине и падне изван тачке обртања. Непотребно је рећи да је овај спорт као поручен само за људе-атлете.

Индијански бадмингтон је изум Ирокеза и зове се још багатавеј. Игра се на територији данашње Канаде, а учествовало је цело насеље против насеља — по 100 до 200 играча у свакој екипи.

У ствари то је нека врста хокеја на трави, само нема никакве везе са тим мирним спортом, јер никаква правила не постоје. У САД игра

20 играча, док у Енглеској, Аустралији или Канади по 24 који могу између себе да се гурају, па чак и ударају рукама.

Сам рекет личи на неку врсту троугласте мреже за лептирове на чијем се дну држи лопта. Противници имају права да ударају по мрежи како би лопта испала из ње. Циљ је зауставити лопту у мрежи разапетој између статива, високих и размакнутих по 1,83 метар.

Ово је веома груб спорт. Пошто нема избацивања лопте изван терена, јер је он широк колико се хоће, то практично и нема грешака те врсте. Како су играчи непрестано у акцији, замењују се у случају озледа које су честе иако играчи имају на глави шлемове напуњене вуном. Ова игра је популарна као и амерички рагби.

Лоптање песницом је у ствари претеча немачке кошарке. Игра се једном руком и то затвореном шаком, на терену од 20 × 50 метара. Екипа се састоји од 5 играча. За сваку прешку противничке екипе, бележи се 1 поен, на пример: ако се балон хитне изван границе терена или се удари 2 пута отвореном шаком.

Аустралијски фудбал је као што му и име каже аустралијског порекла. Игра се лоптом овалног облика, на огромном овалном терену, по 4 полувремена са по 25 минута. Једну екипу чини 18 играча. Шест поена бележи тим кад убаци лопту између противничких статива високих 6 м. Један поен се добија за лопту пребачену преко пречке. Петнаест играча морају

увек да се налазе у одређеном простору, док остала троица могу да трче свуда.

Бицикло-лоптање је игра веома омиљена у Немачкој, Швајцарској и источној Француској. Играч на бициклу треба да хитне балон од 18 см у пречнику помоћу свих делова бицикла и свог тела, изузев руку и ногу — ка циљу 2 × 2 м. У игри учествују по два бициклиста

ако се игра у сали, или по шест на терену обраслом травом.

Гурање лопте — као што и само име каже — игра се састоји у томе да се једна огромна лопта од 1,50 м или 1,80 м у пречнику гура ка противничком циљу. Лопту гура јахач и то грудима свога коња.

Једрење на леду, холандског порекла, нарочито је омиљено у Скандинавији и на северном и средњем делу западне Америке. Трке се одођавају у једрилицама са клизаљкама а највећа достигнута брзина износи око 250 км на час.

Модерни петобој увршћен је већ и у програм олимпијских дисциплина. У ствари састоји се од пет различитих спортова: треба коњем прескакати преко 20 до 30 препона, брзометно испалити 20

метака пиштољем, мачевати се, пливати (300 метара слободно) и трчати пешачки крос-контри од 4 километра. Ових пет спортова имају тако мало сличности међу собом да практично једино вој

ници могу да учествују у овом петобоју.

Кечење рекетом је у великој мери у Енглеској. Рекет има дужу дршку од тенис-

ког. Игра се у херметички затвореној сали и треба, кад се лопта после сервиса одбије о плафон и одскочи од пода, захватити је рекетом тако да се одбије редом о сва четири зида. Ово је веома заморан спорт који у малом простору 9,75 м × 5,65 м производи исти ефекат као и купанье у пари. Један играч снажи обичну хартију за паковање која се сада употребљава.

НОВА ВРСТА ХАРТИЈЕ

На тржишту у Америци појавила се нова врста хартије за паковање израђена претежно од сламе и мекиња. Кад је сува отпорнија је од досадашње, а влажна — што је још необичније — чвршћа је де-

сет пута. Према мишљењу стручњака ова хартија од сламе и мекиња сасвим ће потиснути обичну хартију за паковање која се сада употребљава.

ПИШЕ:
М. МАДИЋ

ЦРНИ МАРКО

ЦРТА:
Б. ВЕСЕЛИНОВИЋ

НОВЕМБАРСКИХ ДАНА 1941 ГОДИНЕ ПАРТИЗАНСКИ СУД КУКА-ВИЦИКОВ ОДРЕДА ИЗРЕКАО ЈЕ СМРТНУ КАЗНУ КРУЛУ ШЕФУ НЕМАЧКЕ СПЕЦИЈАЛНЕ ПОЛИЦИЈЕ У ЛЕСКОВЦУ

КАДМУ ЈЕ ЗАСЛУЖИО, АЛИ КАКО ЈЕ ИЗВРШИТИ

КАДА ЈЕ САЗНАО ЗА ОДЛУКУ СУДА, БОРАЦ БЛАГОЈЕ КОСТИЋ „ЦРНИ МАРКО“ ПРЕДЛОЖИО ЈЕ ДА ГА ОН НАЂЕ И УБИЈЕ.

АЛИ, МАРКО ПА ТО ЈЕ СУВИШЕ ОПАСНО.

САМО ТИ МЕНЈ ДОПУСТИ СУТРА ЈЕ ПАЗАРНИ ДАН, СА СЕМАЦИМА КУ ЛАКО УРИ У ЛЕСКОВЦУ.

КО БИ ПОМИСЛИО ДА БЕШ У ПО ДАНА УРИ У ЛЕСКОВЦУ.

САДА ТЕ НИКО НЕ РЕ ПРЕПОЗНАТИ

МАРКО ЈЕ ЗАЧАС НЕСТАО У ГРАДСКОЈ ВРЕВИ

ШТА ЛИ ЈЕ С МОЈИМА? НАЈПРЕ КУ КОД БОЈЦЕ ОНДА У ЊЕГОВО СКЛОНИШТЕ

МАРКОВ ДОЛАЗАК НИКО НЕ ЗАПАЖА.

ДОБАРДАН!

СПЕЦИЈАЛНО СТАКЛО...

Ради обезбеђења од крађа које су у Европи постале честе као у Чикагу, париска полиција препоручује банкарима и јувелирима да на своје шалтере и излоге поставе стакло превучено мрежом од тананих сребрних нити које не могу да пробију ни мети аутоматског пиштоља испањени и из непосредне близине. Осим

тога мрежа је повезана са сигналним уређајем и чим у њу удари метак заурлају сирене а истовремено се позатварају сва врата на згради и трезорима. Овакво стакло може да послужи и као оклоп на моторним колима за превоз великих сума новца или златних полуца.

ОНИ ХОЋЕ СЛОБОДУ

После слобде коју је сама извојевала пума са острва Ре, побегла је и једна хијена из Ероа у Француској. Ни јандарни митраљезима, ни 16 најбољих ловаца из области, ни лајање полицијских

паса нису успели да је „убеде“ да се врати у кавез. Сваке вечери мештани су приморани да слушају њен „мелодични“ концерт, док се дању, сакривена у најгушћем честа ру, ни жива не чује.

У ВЕКУ ИЗУМА...

Четкицу за зубе са „доводом“ воде патентирао је неки Италијан. Дршка четкице се

споји танким цревом са славином и кроз њу стално протиче чиста вода.

ВЕЛИКА ВУЧИЦА

У «ноћи белих медведа» вукови никад не нападају људе. Сви вукови из тундре поману вучици да освети вучићо

У колиби око које је званично вејаница, пећ је бубњала и њена топлота нас полако открављивала. Наш домаћин Петар Ивашович убрзо нам је припремио добру вечеру коју смо обилно зајили вотком.

Нашли смо се ту нас четворица — потпуно различити: инжењер Абалаков из центра ле у Братску на реци Ангари проводио је овде распуст правећи замке за куње-златке; стари Петар, ловац на зибелине, кошчат, преплануо, и у својој 73. исто толико свеж као ариш у тајги; један Јакут по имену Намарев, чудно тих који је пратио оборено дрвце низ Бајкалско језеро и ја, Андреј Ринин, надзорник ловишта у области Иркутка.

Дошао сам ту да бих са старим Петром који је познат као најбољи ловац у источној Сибири припремио зимски лов на зибелине. Већ три дана смо радили заједно и увидео сам да има непогрешив нос да открије и најскривеније скровиште ове животињке. Био сам сигуран да таквих ловаца нема миљама око ове тајге, која се пружала од Охотског мора до Јенисеја. Остале сам мало познавао али сам у току ових

дана видео да су и они пасио нирани ловци.

Крај пећи коју је Петар често подстицао новим пањевима почели смо да причамо о ловачким згодама. Не знам зашто али стално смо се вртили око приче о вуковима. Можда зато што су се они на гомили на северу све до полярног круга.

— Постоји сигуран начин да се ослободите вука кад вас нападне ако сте без оружја — рече инжењер геолозије Абалаков — уверавали су ме спавоци из области Колима, који су га опробали са успехом. Треба само маха ти десном рукавицом коју не држати у левој руци. Вук ће се увек бацити право на рукавицу, и њу ће загристи а ви ћете га онда оборити десном руком.

Приметио сам да Петар чара ватру неког одсутног лица а његов обичај није био да се не интересује за разговор. Никад га нисам видео таквог. Као да је одлауто за неким својим мислима.

— Кад год се само сетим приче Евенка о вуковима између Јенисеја и Доње Тунгуске ја зачујем урлик чопора и најсвим се сав... — заврши Абалаков.

Стари Петар се нагло окрете али његово иначе благо лице било је тврдо а јагодице осуте црвеним печатима што је био знак да је дубоко узбуђен. Погледа нас сву тројицу редом и само мукло уздахну:

— Да, али ко сретне све вукове из тундре одједном, и то ноћу, тај их мајчи неће никад више заборавити. Имао сам тада тек двадесет година а до ујутру ми је коса постала потпуно седа.

— У то време 1911. — настави Петар — Игарка, изнад слива Јенисеја и Тунгуске била је насебина ловаца. Све коже лисица, хермелина, веверица, куна-златки и зибелина, уштављене на северу,

пролазиле су кроз Игарку. Ја сам снабдевао једног трговца, Сергеја Варена, старог пијаницу који је према крзним имао слабост и звао их „топло злато“. Добро је плаћао лепе комаде и мање нас је плаћао од других трговаца.

Једне вечери направио сам глупост и рекао му да имам дивне коже зибелина али на моме имању које је удаљено тридесетак врста. Наредно је да поћемо одмах и упрегло је тројку. Опширио је коње. Сврзнути снег је блештао под њиховим копитама као огледало.

Варен није говорио ништа. По тој хладној усталом боље је и било да држи затворена уста... али наједном ја отворих моја... кад зачух пр

ви урлик. Не обичан, него онај који сатера срце у пете. Било је то ужасно. Осетили смо, обојица како нам се уз леђа пењу жмарци и у исто време прихватили карбине. Требало је тек видети како се коњи пропињу, као голу дели, да раскину амове и узде.

Урлик је био јачи од ветра који нам је дувао у леђа. Окренуо сам се и као на белом дану угледао право море вукова како језди тундром. Ускоро се оно каналисало, направило широку покретну реку а нови таласи са хоризонта су расли, надлазили у праву бујицу, праћени само једним урликом који као да је долазио из пакла.

Зној ми се слио на слепо очницама. Варен више није успевао да савлађује коње.

Вукови нас сустигоше. Ја угледах на челу чопора велику вучицу која је уррала и она — управљала овим морем. Нисам знао чему се она покорава и где води своју легију демона. Једно ми је само постало јасно да их ми не ни тересујемо јер са наше десне стране, на једва два три корака даље, вукови су пролазили поред нас без застраја, стиснути једни уз друге, претизали су нас... обилазили даље.

У једном тренутку један низ се одвоји од масе и јурну на нас... двадесет, тридесет њих. Опалили смо и Варен и ја у исти мах. Догодило се тада нешто неверо-

ватно, што се не да ни замислити: велика вучица пође за њима и пређе их, стаде испод мале бујице и урлику: издаде наредбу одметницима који су хтели да нас нападу — да се врате у своје редове... и они то учинише.

Дуго су још, минутима или можда сатима — не знам — туђали вукови поред нас а нису нас ни окрзнули и прошли су сви а још се чуо урлик вучице негде далеко на челу ове језиве поворке.

Када сам се окренуо ка Варену да са њим поделим радост и одахнем, видео сам да је мртав — издало га је срце. Ето зашто је моја коса само за једну ноћ постала бела.

— Ви сте доживели „ноћ медведа“ — јави се тих Јакут Намарев — Тада вукови не нападају човека. Зар не знаш Петре шта је то?

Сви смо упрли поглед у њега очекујући објашњење.

— Да то је ноћ белих медведа — потврди Намарев. — Вукови никад не нападају белог медведа, крволочијег и јачег од њих, сем када овај пождере вучиће док им мајка није ту. Тада вучица почне да завија путем изражавајући сав свој бол и бес и њен урлик ничему није сличан. Вукови из целе тундре, сви који чују њен позив, придружују се њеној освети. Медведи поред своје јачине и свирепости никада још није умакао освети вукова. Сви старији становници ових крајева знају за „ноћ медведа“. Чудновато, Петре, да ти о томе нико досад није рекао.

— Није зато што ја о томе никоме досад нисам причао. Изгледало ми је увек да ће ове моје речи други пријети само као хвалисаву „ловачку причу“.

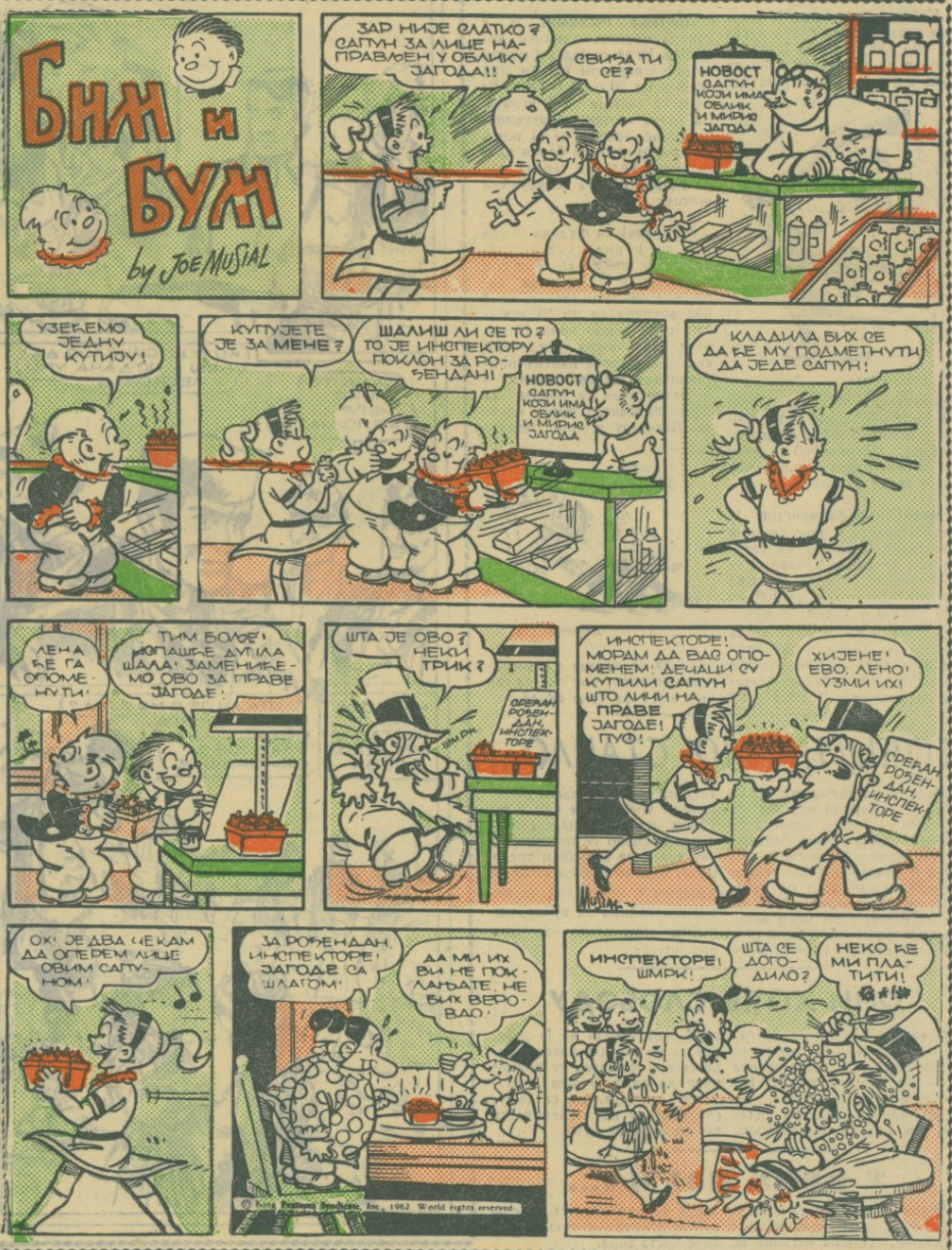

СПЕЦИЈАЛНА КОЛИЦА ЗА ПОВРЕЂЕНЕ СМУЧАРЕ

На токијску железничку станицу једне зимске сезоне свакодневно је пристизао велики број повређених смучара. Службеници су се већ уморили од преноса повређених па су се досетили да искористе оваква колица на која могу да стану по четири повређена лица.

ДОСКОЧНИ ПМ...

После праве инвазије голубова на Париз и Берлин сад је на реду Њујорк. Наравно помоћ се тражи од стручњака. Последњи проналазак треба да одвикне голубове да живе на крововима и прозорима кућа у новим квартовима. Сада се праве симсови на прозорима, јако нагнути и пре кривају се неким средством које кад се осуши ствара веома глатку површину што голубовима не дозвољава да се ту задржавају. Грађани Њујорка се надају да ће њихови прозори и куће, па и улице, бити тако сачувани од прљавштине.

АНЕГДОТЕ

НАЈКРАЋЕ ПИСМО

Цицерон (106 — 43 пре наше ере) опкладно се с неким пријатељем да ће написати најкраће писмо на свету. После неколико дана пријатељ доби писмо од Цицерона следеће садржине:

„Ео рус“ (Идем у село).
Пријатељу му одговори:
„И“ (иди).

Цицерон признаде да је изгубио опкладу, јер је пријатељево писмо заиста било краће.

ПРАВА МАЈКА

Др Аламбер, (1717 — 1783) француски научник, био је нахоће. Одгајила га је и школовала нека сиромашна породица. У језу његове славе посети га код куће нека дама, патетично рашири руке и доста несигурним гласом рече:

— Сине, драги мој сине, ја сам твоја мајка...

Др Аламбер узмаче и подозриво одмери даму. Затим отвори врата и показа јој једну старицу која се одмарала поред камина, па рече:

— Ова ме је госпоња примила онда када сте ме ви одбацили. Она ме је однеговала и васпитала. Њој имам да захвалим што сам успео. Она ми је више него мати, а вас уопште не познајем.

БОЉЕ ДА СТЕ ВИ УМРЛИ...

Сестрић немачког композитора Мајербера (1791 — 1864) посети једног дана Росинија (1792 — 1868). Младић је после смрти свог ујака компоновао у његову част посмртни марш и замолио Росинија да прегледа његов рад.

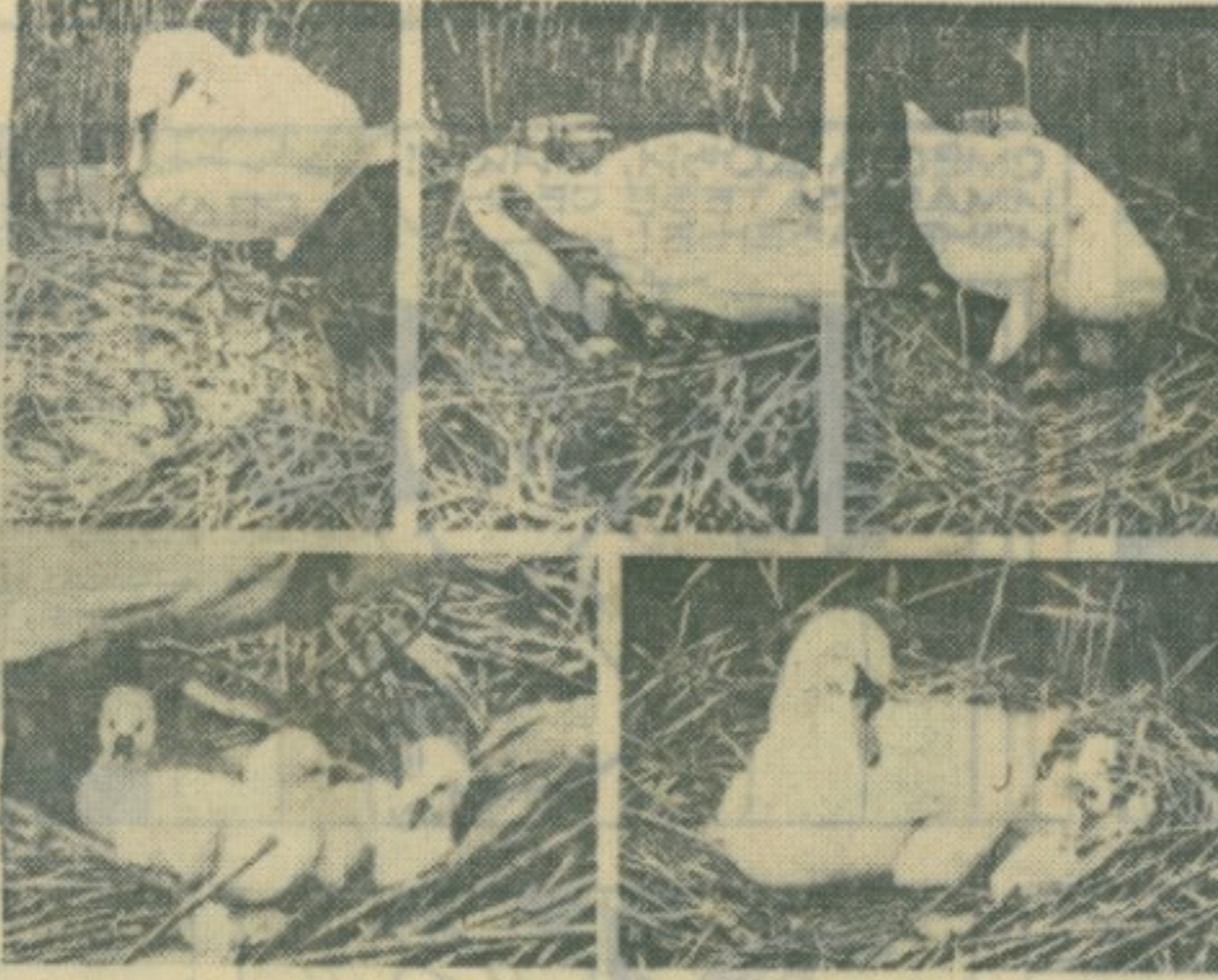
После летимичног погледа на партитуру Росини одговори:

— Драги пријатељу, ваш марш није рђав, али... ипак би боље да сте ви умрли и да је ваш ујак компоновао вама посмртни марш.

РОЂЕЊЕ БЕБЕ-ЛАБУДА

Сакривена усред трске, далеко од људи мама-лабуд лежи на јајима. Затим, ударцем кљуна помаже сваком птићу да изађе из љуске а после, горда, она их пазни и храни.

ЗА НАЈМЛАЂЕ...

Вожња санкама по улицама и путевима прекривеним смрзнутим снегом није без опасности за децу. Да би се то избегло Швајцарци израђују једну врсту специјалних округлих „санки“ које су назване „тацна“. Довољно широке и плитке оне су веома погодне и за најмлађе који могу до миле воље и на низбрдицама да се возе. Дно ових необичних „тацни“ је урлачано и подешено тако да „тацна“ не може да се изврне, а при судару са другом једино се окрене „око себе“ без штете по дете које седи у њој. Додуше „тацне“ не развијају неку нарочиту брзину али зато нису нимало опасне. Овај дечји зимски спорт је нај-

шао на велику радост и деце и родитеља који не морају више да страхују кад деца оду на санкање. Нема више залета и претераних брзина нити губљења присебности при аокретима услед чега најчешће долази до несреће.

Сергеј Михалков: ЗЕЦ — ВАРАЛИЦА

Медвед стаде зецу на ногу. — Ала боли! Спасувај, умрећу — завапи зец. — Извини!.. нисам хтео — уплашено рече добри медвед. — Шта ја имам од твог извињења! — застена зец. —

Остаћу без ноге и како ћу скакати? Медвед се сажали на зеча и понесе га својој кући. Стави га на меку постељу и преви му ногу. — Јао, боли — јечао је зец мада га готово ништа више није болело. Медвед је лечио зеча, до-

носио му храну и свако јутро га питао: — Како ти је нога? Хоће ли скоро проћи? — Још боли — одговарао је зец. — Јуче је било боље, али данас опет не ваља. Чим би медвед отишао у шуму зец је скидао завој и почињао да скаче по јазбинама, певајући. Пролетно се много и често је на медведа чак викао закерајући: — Зашто ми стално доносиш шаргарепу, хоћу слатких крушака! Медвед једног дана крену да тражи крушке. Уз пут среде лисицу. — Где неш тако забринут? — упита га она. Медвед јој све потанко исприча а она пошто саслуша рече: — Треба да га водиш лекару. — А где да га нађем? — Зар не знаш да сам ја болничарка. Одведи мене и видећеш да ће зец оздравити. Угледавши медведа и лисицу заједно зец задрхта, а кад му још она рече да ће га одсад она лечити, он нагло скочи и излете из јазбине да се више не врати. — Видиш да је здрав — рече лисица. — Само је шета што то пре ниси сазнао.

САМО 12 ПРВИХ СЛОВА

Више од једног века насеља Llanfairpwllgwyngyllgogerywrdrobwlllantysiliogogoch живело је од поноса што у читавој Британији има најдуже име. Сада је с том славом свршено. Доктор Иовер Пит, кустос Велшког етнографског музеја изјавио је недавно да име овог насеља није тачно. Право име места састоји се од свега дванаест слова и гласи: Llanfairpwll, што би се могло превести као „Света Марија крај вира“.

У 19. веку — тврди кустос Пит — неки кројач из овог места дошао је на мисао да имену свог насеља дода још 46 слова тако да оно садржи у себи читаву једну причину. Тако је постало ово дугачко име које у преводу на наш језик отприлике гласи: Црква свете Марије у долини Беле леске крај брзог вира црвене лећине Лантисилно. Пит се дао на изучавање порекла овог имена после од-

ОНИ ДАЈУ СВОЈУ КРВ

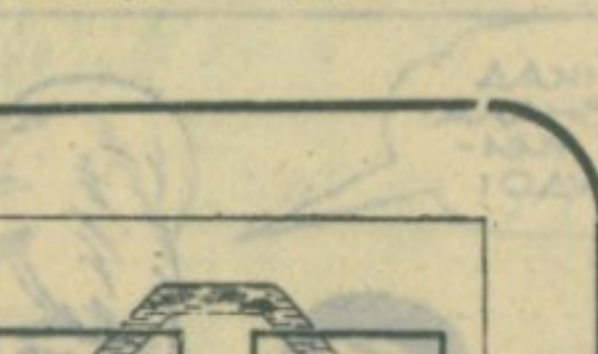
Давање крви да би се могло неком у невољи није искључива привилегија човека. У посејој ветеринарској станици, 50 паса у одр-ченим

размацима дају своју крв писима који су претрпели неку несрећу, или се разболели. Код паса се узима крв под специјалним условима: они се претходно успавају. За датак ветеринара је олакшање тиме што не морају да пазе на крвне групе — код паса постоји само једна.

И ПТИЦЕ ИМАЈУ „АКЦЕНТ“?

Знаете ли да и птице имају „акцент“ као и људи из разних покрајина. До тог закључка је дошао француски орнитолог Клод Боен, који већ годину дана проучава гласове птица у Приморским Алпима. Певање птице (мухавице) није потпуно исто као и њене рођаке из Лимузена или Лоаре.

СССР. Ови пронађени предмети су доказ трговачке везе која је постојала још од Римљана између племена Сармата, изведено од Дона, и становника западне Европе.

... прах од костију тигра са успехом се примењује у тибетанској медицини за лечење реуматизма зглобова, туберкулозе костију, узетости, маларије и још неких болести.

... жирафа нема само дугачак врат, већ и језик, који понекад може да буде дугачак и до шездесет сантиметара.

... поред својих главних слика у уљу и акварелу Делакроа је радио и бакрописе а у акватинти илустрације за Хамлета и Фауста — што се Гетеу веома свиђало — и безброј сена из Бајронових дела.

... дрвена типографска слова била су позната у Индији много векова пре Гутенберга.

... дечји балони продати у Француској за

годину дана, поређани један поред другог покрили би пут од Париза до Рима.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) врста пса; 6) летњикован; 7) речна риба; 9) крш; 10) страшно мушко име; 11) хемијски знак за сребро; 12) врста дрвета; 13) пољопривредна алатка; 15) женско име; 16) главни град Естонске ССР; 18) река у Аустрији; 19) део недеље; 20) опоматопеја лавска; 21) прилог за место; 23) наследна јединица вишег реда по Ваје мановој теорији; 25) шаховски термин; 26) индустријска биљка; 28) слово латинице; 29) врста дрвета; 30) птица певачица; 32) недостатак; 33) град у Румунији; 35) врста коњског кретања; 36) сас.

Усправно: 1) место на Јадрану; 2) град у Немачкој; 3) музичка нота; 4) познати Гундулићев спев; 5) дело Петра Петровића Његоша; 6) комедија В. Нудића; 8) барски гас; 10) држава у Азији; 14) римски комедиограф („Хвалисави војник“); 17) река у Пакистану; 21) цигла; 22) провизорија у Индији; 24) прилог за време; 27) град у Јапани; 31) усамљен; 34) музичка нота.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) браз; 6) Београд; 8) аул; 9) Лаб; 11) М(иллован) Г (лишић); 12) мак; 14) ни; 15) Задар; 16) Ни; 18) пас; 19) ре; 20) Тиса; 22) анал; 24) ета; 25) око; 27) галас; 30) то; 32) ред; 33) со; 34) ада; 36) муљ; 37) раса; 39) раме; 40) Калкута.

Усправно: 1) Бел; 2) ро; 3) зграда; 4) ар; 5) кал; 6) Буг; 7) дан; 8) амфитеатар; 10) Вијело Поље; 12) мапа; 13) кеса; 17) нит; 19) рак; 21) сат; 23) нос; 25) плес; 28) ар; 29) Ад; 31) Олак; 33) сума; 35) Аса; 36) мат; 38) ал; 39) ру.

НАПРАВИ САМ

КАКО ДА НАЧИНИТЕ СПИРАЛУ

Да бисте начинили спиралу, намотајте исправаљену челичну жицу извађену из изолације електричне жице, по жлебовима завртња. На тај начин добићете по облику идеално правилну спиралу. Одмотајте затим жицу са завртња — пажљиво да јој не покварите облик — загрејте је до црвеног усјања и одмах је спустите у сапунаву воду. Спирала ће бити још отпорнија ако жицу пре каљења намажете сапуном и после каљења је спустите у обичну воду.

КОРИСТАН САВЕТ

Метална цевчица, стара кљача или тања кљача помоћи ће вам да тачно закуцате ексер на неко тешко приступачно место.

СИГУРАН ЧВОР

На први поглед овако везивање ужета за сушење рубља може да изгледа несигурно. Покушајте и прака ће да растера све ваше сумње.

КАКО ЋЕТЕ УКЛОНИТИ МРЉЕ

Ма колико да сте уредни ипак вам се некад деси да се испрљате. Да бисте мрље што пре и што боље очистили даћемо вам неколико савета: најпре, немојте никад оставити да се осуши мрља ма од чега она била. Све се боље чисти док су свеже.

Потребно је знати такође и од чега је мрља настала да би се применило одговарајуће средство.

Уколико немате при руци по-

требна средства за чишћење, одмах оштрицом ножа подигните слој од коломаса, сликарске боје или чега другог. Ставите на то место мало хладне воде да бисте спречили да се масноћа даље шири.

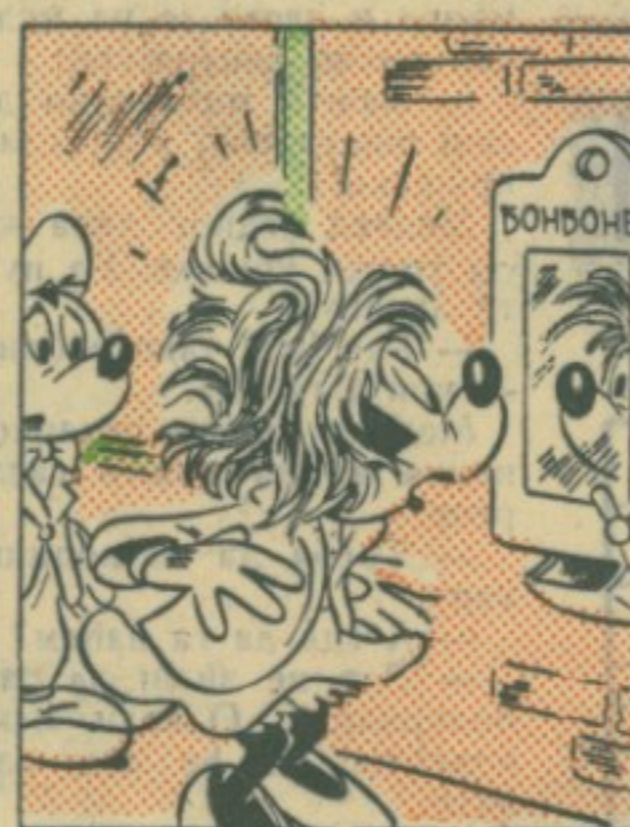
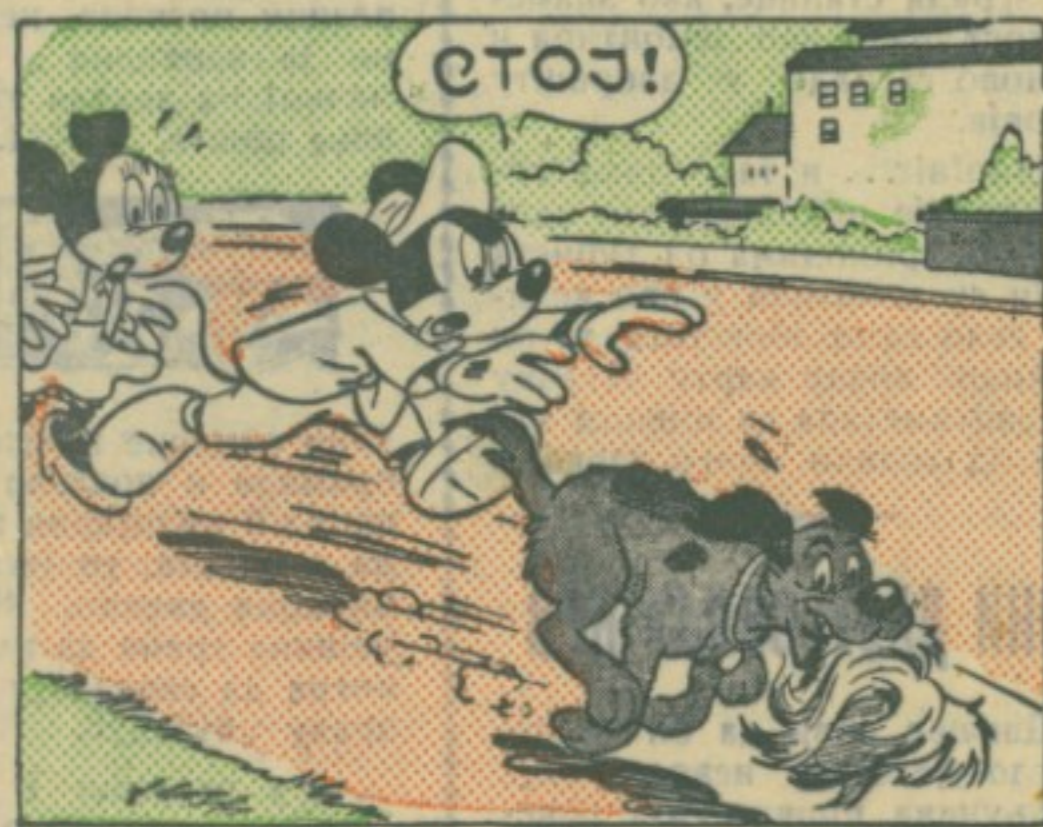
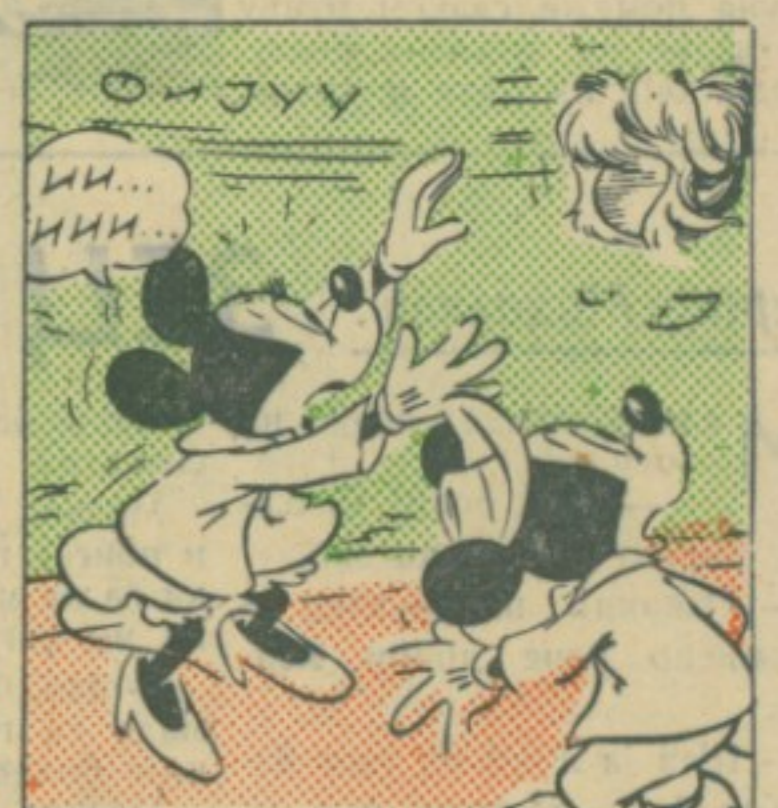
Никад немојте трљати мрљу сасвим свежу сем ако је без престајка тканина утија.

Понекад и најбољи производи за скидање мрља остављају „ореол“, односно круг око очишћеног места. Да би се то

избегло најпре сипајте средство околно упрљаног места а затим баш на њега.

За скидање катрана, ако је свеж, употребите све раствараче за масноћу: бензин, тетрахлор и слично. Ако је мрља стара треба је прво „освежити“ стонијим уљем или бутером, а затим све, после примене растварача, исперите млаком водом.

Ма какве масне мрље од уља или пасте за ципеле — најпре

И
О
Х
И
З
А
Р
А

Ква-Ква!

Учењује Паја Патак

ИМА ДОБАР УКУС
Један господин се у-порно удвара Пато.
— Драга госпа Пато, ви сте тако лепа, еле-гантна, дражесна. А шта ви мислите о ле-ми?
— Ах! — насмеши се Пато — мислим да и-мате добар укус.

БРАТИО МУ
Паја Патак негодуже што је доктор поднео сувише велики рачун за лечење Гаје.
— Али, драги гос'н Пајо, па ја сам долазио 12 пута док је Гаја ле-жао од рибеола.
— Да, драги докторе, али не заборавите да је он заразио пола ра-зреда — каже увређе-но Паја.

КУЋА КАКВУ ЖЕЛИ
Срео сусед Шилу и зачуђено га пита:
— Толико пута сте причали како хоћете да продате кућу, а ја видим да и даље у њој живите? Зар нико неће да је купи?
— Да вам кажем пра-во — одговори му Ши-ља — агенција којој сам се обратио да ми прода кућу дала је та-кав оглас у новинама да, кад сам прочитао, увидео сам да и ја баш такву исту желим.